

MUNKAHELYEK ÉPÍTÉSZETE 1.

8. előadás

MUNKAHELYEK ÉPÍTÉSZETE 1.

8. előadás

**Lejárt az ideje! Menthető, bontandó, vagy
újrágondolható?**

Rekonstrukció/revitalizáció/rehabilitáció

IPARTERV-ipari építészet a csúcson

A 2017-2018-as tanévtől a Munkahelyek építésze 1. tantárgy előadássorozatát megújult tematikával mutatjuk be. Az előadásokhoz különböző mértékben felhasználjuk Dobai János DLA egyetemi docens 2008-2017 között tartott előadásainak tartalmi elemeit és a képanyagát is, Dobai tanáruat ezúton is köszönet illeti a tantárgy tematikájának fejlesztéséért!

Az előadások képanyaga részben a korábbi előadásokból, illetve különböző forrásokból származik, ezek oktatási célú használatát, bemutatását a vonatkozó jogszabályok lehetővé teszik.

Jelen előadás letöltése a vizsgára való felkészülést segíti, továbbadása, nyilvános, üzleti vagy más oktatási célú bemutatása a Szerző(k) engedélye, beleegyezése nélkül tilos!

Kapcsolódó tematikus áttekintés, szakirodalom:

Lázár Antal: 1. Ipari munkahelyek. 1.1 Történeti visszatekintés. In: Lázár Antal (szerk.): Munkahelyek építésze, Budapest, 2000, 13-19.

Szlávik Veronika: 14. Újrahasznosítás, rekonstrukció. In: Lázár Antal (szerk.): Munkahelyek építésze, Budapest, 2000, 177-191.

Haba Péter: Magyar ipari építészet 1945-1970. Budapest, 2019.

További ajánlott szakirodalom a témában:

Addis, Bill: Building, 3000 Years of Design. Engineering&Construction, Phaidon Press, 2007.

Kuo, Jeannette (szerk.), Space of Production. Projects and essays on rationality, atmosphere, and expression in the industrial building, Park Books, 2015.

<http://konyvtar2.mome.hu/doktori/ertekezesek/DLAertekezes-KiradyRekaRebeka-2009.pdf>

<https://epiteszforum.hu/fokusztemak/ipari-epuletek-revitalizacioja>

<http://www.ekt.bme.hu/Szemallo/PhD-LA.pdf>

http://teo.elte.hu/minosites/ertekezes2014/berki_m.pdf

<http://miea.hu/>

<http://miea.hu/archivum.html>

http://dla.epitesz.bme.hu/appendfiles/137-bartok_i_2002_e.pdf

http://dla.epitesz.bme.hu/appendfiles/815-helfrich_ertekezes.pdf

http://dla.epitesz.bme.hu/appendfiles/1691-kronavetter_p_ertekezes.pdf

http://dla.epitesz.bme.hu/appendfiles/1654-vargapiroska_ertekezes_k.pdf

További inspiráló kortárs példák – szubjektív válogatás:

<https://divisare.com/projects/337169-big-laurian-ghinitoiu-rasmus-hjortshoj-coast-tirpitz>

https://www.archdaily.com/214540/conversion-of-mies-van-der-rohe-gas-station-les-architectes-fabg/?ad_source=myarchdaily&ad_medium=bookmark-show&ad_content=current-user

https://www.archdaily.com/category/refurbishment?ad_medium=single

https://www.archdaily.com/602284/factoria-cultural-in-matadero-madrid-office-for-strategic-spaces?ad_source=search&ad_medium=search_result_all

<https://www.designboom.com/architecture/bjarke-ingels-group-copenhill-power-plant-copenhagen-10-04-2019/>

<https://www.dezeen.com/2019/10/08/big-copenhill-power-plant-ski-slope-copenhagen/>

<https://www.archdaily.com/879763/zeitz-museum-of-contemporary-art-africa-heatherwick-studio>

<https://www.youtube.com/watch?v=F2FNx60kuDc>

<http://epiteszforum.hu/kiszinezett-barna-zona-az-ozdi-projekt>

<http://epiteszforum.hu/fabol-vaskarika-elkeszult-a-futura-jelkepe>

<https://edition.cnn.com/2017/10/26/world/industrial-renovation-one-square-meter/index.html>

<https://www.archdaily.com/869891/rehabilitation-of-an-old-factory-parc-architectes>

<https://epiteszforum.hu/a-varos-szovete-benovi-a-felhagyott-ipari-teruletet--elkeszult-az-operahaz-muhelyhaza-4>

<https://www.youtube.com/watch?v=vb30VI-dFMk>

<https://epiteszforum.hu/igy-is-lehet-a-lochal-konyvtar-tilburgban>

TECHNOLÓGIAI VÁLTÁS
KÖRNYEZETVÉDELEM
ÚJRAHASZNOSÍTÁS
REKONSTRUKCIÓ
REVITALIZÁCIÓ
KULTURÁLIS EMLÉKEZET
TÁRSADALOM
IDENTITÁS
ÖRÖKSÉGVÉDELEM

TECHNOLÓGIAI VÁLTÁS (IND)OKAI

- KÖRNYEZETVÉDELMI ELVÁRÁSOK
- BIOLÓGIAI HATÁSOK: REZGÉS, ZAJ, EMISSZIÓ
- AVULÁS
- TERMÉKVÁLTÁS
- KORSZERŰSÍTÉS
- ÁZSIA ÉS AFRIKA TÉRNYERÉSE
- 1973-AS OLAJVÁLSÁG HATÁSA
- NYERSANYAGFORRÁSOK KIMERÜLÉSE
- TERMELÉSI KÖLTSÉGEK NÖVEKEDÉSE
- HIDEGHÁBORÚ/KGST VÉGE (1989)
- TERMELÉS HELYSZÍNÉNEK VÁLTOZÁSA

KÖZVETLEN KÖVETKEZMÉNYEK

- ÜZEM/VÁLLALATBEZÁRÁS
- INGÓ- ÉS INGATLANVAGYON „SZÉTSZÓRÓDÁSA”
- MUNKANÉLKÜLISÉG
- ELSZEGÉNYEDÉS
- ROZSDAÖVEZETEK KIALAKULÁSA
- ÉPÜLETÁLLOMÁNY KÁROSODIK
- KÖRNYEZET ÁLLAGA LEROMLIK
- SÚLYOS TÁRSADALMI PROBLÉMÁK
- IDENTITÁSKERESÉS
- VOLT SZOCIALISTA ORSZÁGOKBAN KÜLÖNÖSEN ÉLES

A LEHETŐSÉG

TÉRBELI-URBANISZTIKAI POTENCIÁL
MATERIÁLIS POTENCIÁL
SZELLEMI POTENCIÁL
POLITIKAI POTENCIÁL
GAZDASÁGI POTENCIÁL

A LEHETŐSÉG

TÉRBELI-URBANISZTIKAI POTENCIÁL

-városszerkezeti helyzet

-különleges terek, térbeli helyzetek

A LEHETŐSÉG

MATERIÁLIS POTENCIÁL

- felhasználható épületek
- felhasználható szerkezetek
- kinyerhető építőanyagok, anyagok
- magas igénybevételre szánt infrastruktúra

A LEHETŐSÉG

SZELLEMI POTENCIÁL

- identitásképző, megőrző, újratereítő
- technológiaváltás esetében szakértelem
- kulturális örökségvédelem

A LEHETŐSÉG

POLITIKAI POTENCIÁL

- munkahelyteremtés
- revitalizáció esetében új funkciók
- jelentős zöldterület növekmény
- új típusú lakások, munkahelyek

A LEHETŐSÉG

GAZDASÁGI POTENCIÁL

- emblemikus építészet
- hasznosítás kedvező hatása
- turizmus-idegenforgalom

REHABILITÁCIÓ

-MEGLÉVŐ ÁLLAPOT JAVÍTÁSA

REVITALIZÁCIÓ

-ÚJ FUNKCIÓ BEEMELÉSE

REKONSTRUKCIÓ

**-JAVARÉSZT AZ EREDETI ÁLLAPOT VISSZAÁLLÍTÁSA
(nem a funkcionális állapot kerül visszaállításra!)**

PROJEKTTÍPUSOK

GIGAPROJEKTEK

ELSŐSORBAN ÓRIÁSI GYÁRTELEPEK, KIKÖTŐK ESETÉBEN,
TÖBB ÉVTIZEDIG TART A BERUHÁZÁS, TÍEZRES
NAGYSÁGRENDŰ MUNKAHELY KELETKEZIK
VÁROSRÉSZ LÉPTÉKŰ
HETEROGÉN ÉPÍTÉSZETI KARAKTER, MIND FUNKCIÓKBAN,
MIND PEDIG ÉPÍTÉSZETI MINŐSÉGBEN ÉS JELLEGBEN

PROJEKTTÍPUSOK

NAGYPROJEKTEK

TÖMBLÉPTÉKŰ, VAGY NAGYOBB ÉPÜLETCSOPORT
FUNKCIÓJÁBAN ÉS ÉPÍTÉSZETILEG IS HOMOGÉNEBB
SOKSZOR A GIGAPROJEKT EGY KIEMELT, IKONIKUS ELEME

PROJEKTTÍPUSOK

EGYEDI LÉPTÉKŰ PROJEKTEK

ERŐSEN MÉRET ÉS LÉPTÉKFÜGGŐ EZ IS
HOMOGÉN VAGY INHOMOGÉN, HIBRID FUNKCIÓK
PL. LOFTOK VILÁGA, ROMKOCSMA HASZNOSÍTÁS

PROJEKTTÍPUSOK – FUNKCIÓ SZERINT

KULTURÁLIS FUNKCIÓ

KULTURTÖRTÉNETI CÉL

ZÖLDFELÜLET

SZABADIDŐS, SPORT ÉS REKREÁCIÓS

KÖZÖSSÉGI HASZNÁLAT!!

RUHR VIDÉK-TÁJPARK, IDENTITÁSKÉPZŐ-ERŐSÍTŐ

ÉPÍTÉSZET!!

LAKÓFUNKCIÓK-LOFT

KOMPLEX VEGYES FUNKCIÓK

GAZDASÁGI JELLEGŰ

IRODA

TERMELÉS

START UP

PROJEKTTÍPUSOK ÉPÍTÉSZETI KARAKTER SZERINT

/REKONSTRUKCIÓ-TÖRTÉNETI ÉRTÉK

/ÉPÍTÉSZETI KARAKTER MEGŐRZÉSE,

SZÉLSŐSÉGES ESETBEN PL. CSAK HOMLOKZAT

/RÉSZBEN VISSZABONTÁS, MAJD RÁÉPÍTÉSSEL

ÚJ KARAKTER

/A „HELY” MEGŐRZÉSE, ÚJ ÉPÍTÉS+RÉGIEK

IPARTÖRTÉNET

IPARI ÉPÍTÉSZEKTÖRTÉNET

KULTÚRTÖRTÉNET

IPARRÉGÉSZET

IPARI ÖRÖKSÉG FOGALMA

KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG RÉSZE

IPARI EMLÉKEK, AMELYEK TÖRTÉNETI,

MŰSZAKI, TÁRSADALMI, ÉPÍTÉSZETI

VAGY TUDOMÁNYOS ÉRTÉKKEL

RENDELKEZNEK

Bernd BECHER 1931-2007 / Hilla BECHER 1934-2015

Fotóművészeti munkásságuk rendkívüli fontosságú az ipari építészet sajtósági értékeinek bemutatása okán! Kollaboratívan dolgoztak, tipologikus megközelítéssel, tárgyként kezelték a funkciójukat veszített ipari struktúrákat. Az ipari építészetet nomád-nak, magukat az ipusztriális építészet archeológusának tekintették.

Lásd: <https://phogra.de/>

https://hu.wikipedia.org/wiki/Bernd_%C3%A9s_Hilla_Becher,

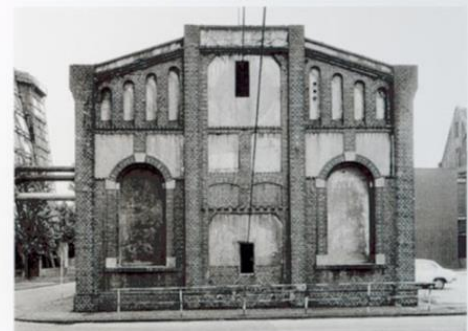
<https://www.moma.org/calendar/exhibitions/95>

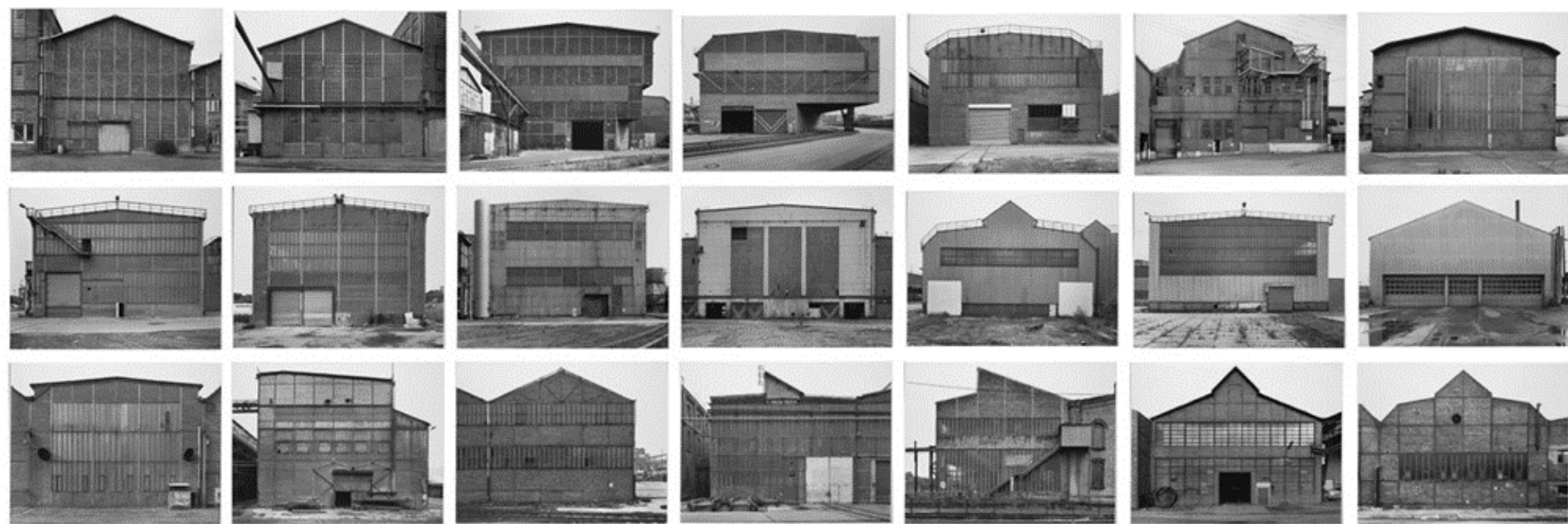
Bernd BECHER-Hilla BECHER

Bernd BECHER-Hilla BECHER

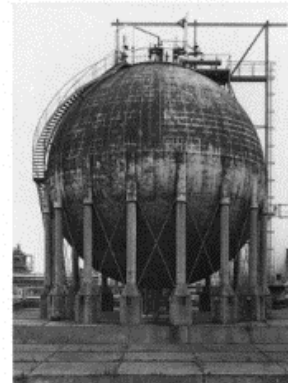
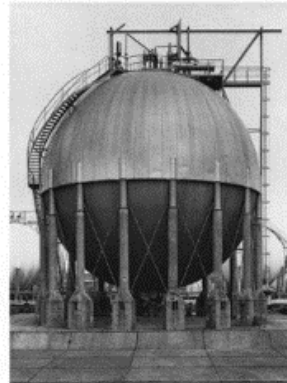
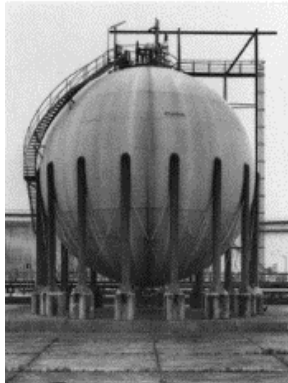
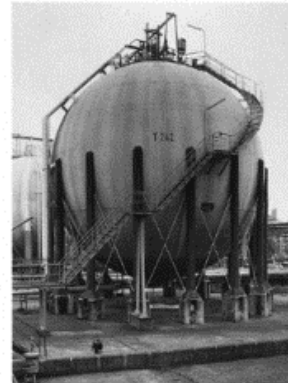
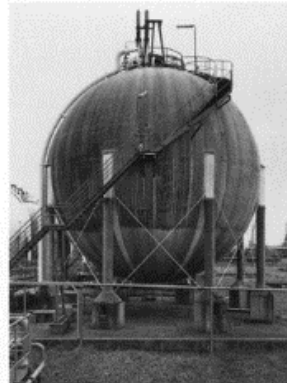
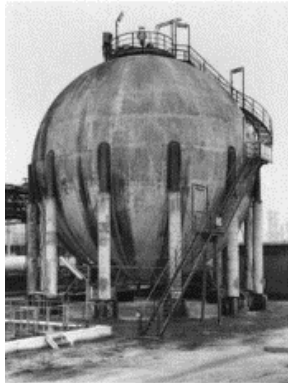
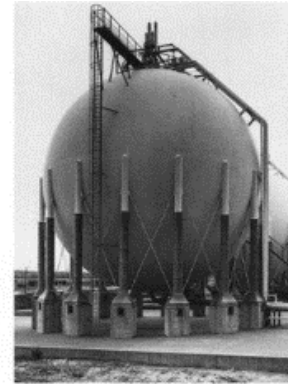
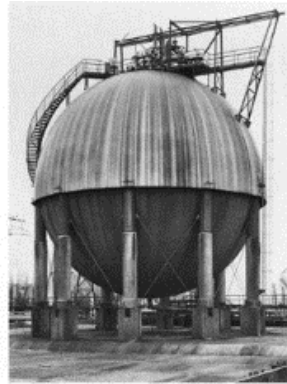

Bernd BECHER-Hilla BECHER

Bernd BECHER-Hilla BECHER

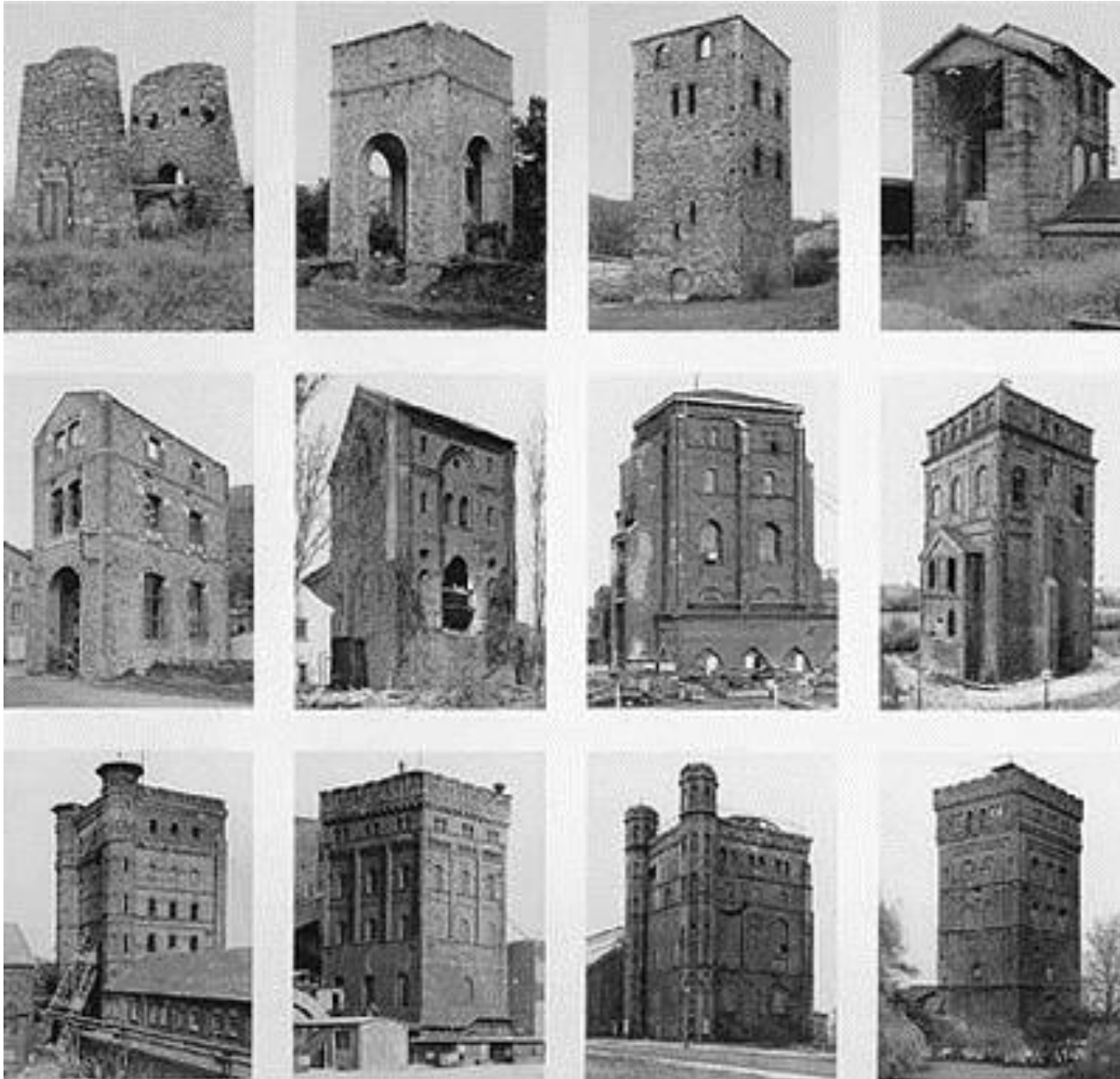
Bernd BECHER-Hilla BECHER

Bernd BECHER-Hilla BECHER

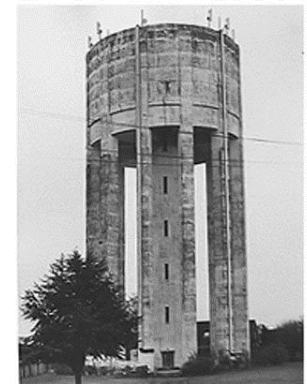
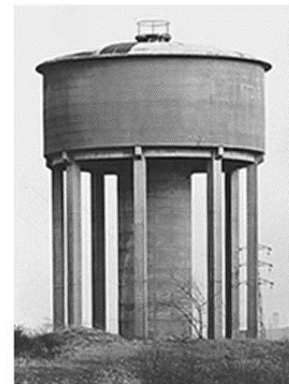
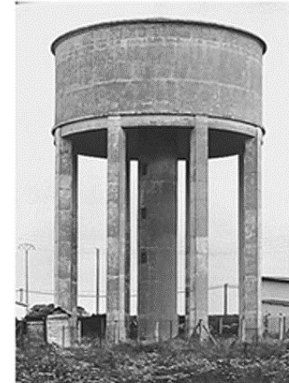
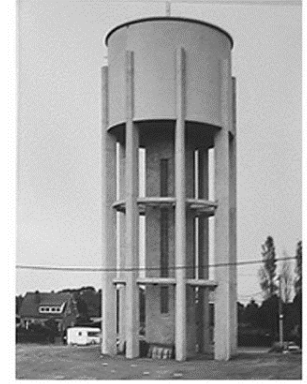
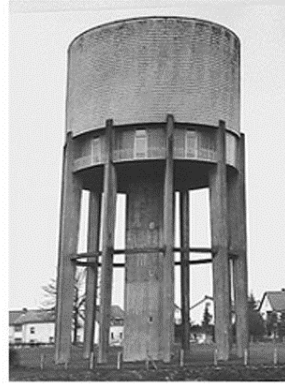
Bernd BECHER-Hilla BECHER

Bernd BECHER-Hilla BECHER

Bernd BECHER-Hilla BECHER

Bernd BECHER-Hilla BECHER

Bernd BECHER-Hilla BECHER

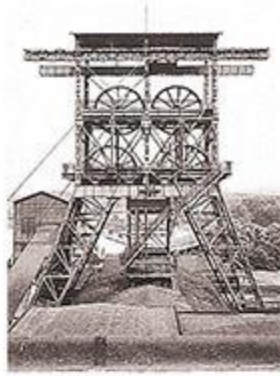
Bernd BECHER-Hilla BECHER

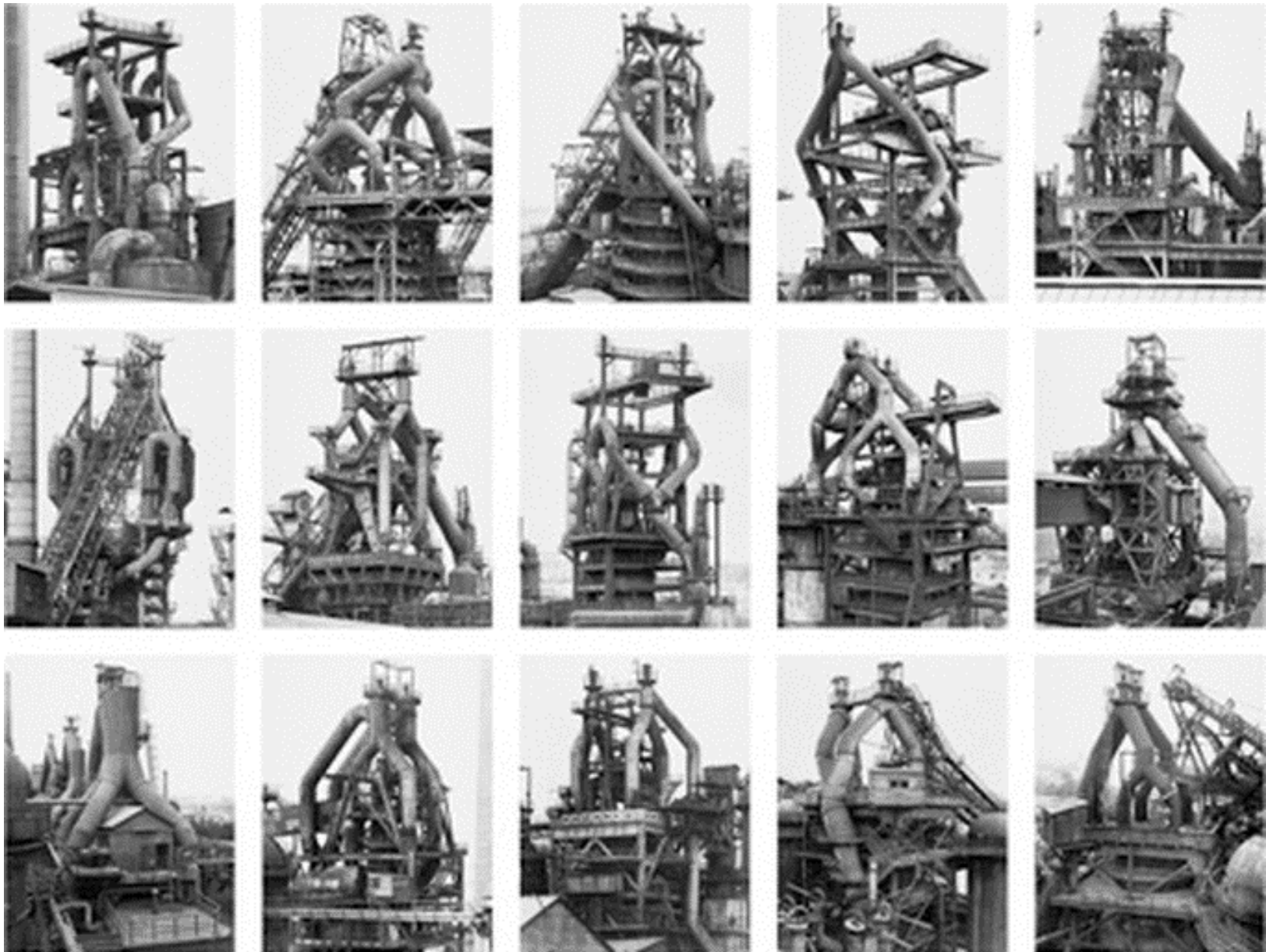
Bernd BECHER-Hilla BECHER

Bernd BECHER-Hilla BECHER

Bernd BECHER-Hilla BECHER

Südköllsche Stattpostille

11. Jahrgang Nr. 11/2003 Mittwoch 29 Februar

Das Wahrzeichen Kölns versinkt in Schutt und Asche Kölner Dom erfolgreich gesprengt

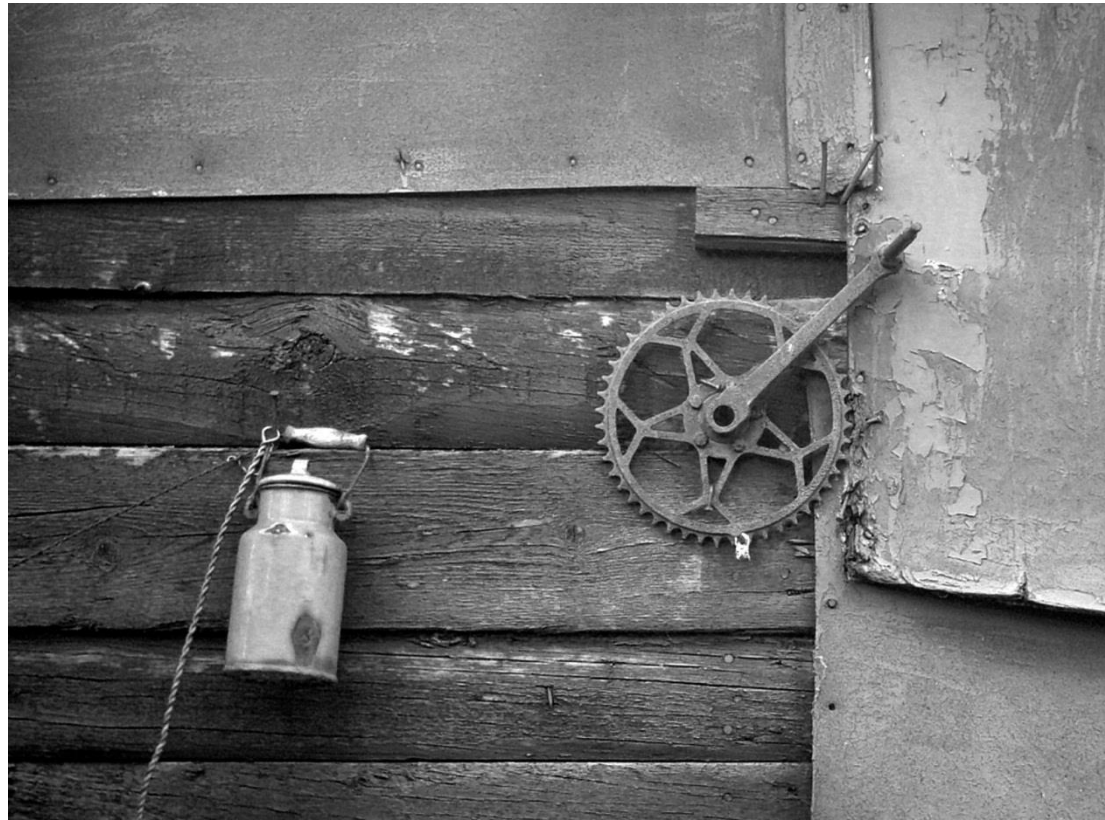
von D.R. Dark

http://www.hfinster.de/StahlArt2/Feudalkultur-Feudalkultur_Dom-de.html

„MOM” Magyar Optikai Művek – a főépület bontása

FELHAGYOTT IPARI ÉPÜLETEK ÚJRAHASZNOSÍTÁSA

A megüresedett, nem használt, esetleg funkciójukat veszített épületek sorsa, története változó. Az okok teljesen eltérőek, a népességcsökkenés és városokba vándorlás miatt elnéptelenedő falvak elhagyott lakóházaitól a rosszul felmért, gigafejlesztésekig vagy a társadalmi-gazdasági-politikai változásokig számtalan ok megnevezhető. Ami közös bennük az a furcsa, különös érzés, amit az üres épületek, terek és környezetük sugároznak.

A funkciójukat veszített különféle épületeknek van egy szűkebb csoportja, ami léptékével és a csoporttagok közel azonos történetével hívja fel magára a figyelmet. Ebbe a csoportba a volt ipari épületek tartoznak.

Az ipari forradalomtól kezdődő robbanásszerű gazdasági, társadalmi, technológiai fejlődés kisebb-nagyobb hullámokban, de folyamatosan növelte az ipari területek, az ipari épületek számát szerte a világon. A gazdasági válságokkal, világháborúkkal tördelt folyamat az 1960-as évek végén, 70-es évek elején kezdett változni. Ekkortól érzékelhető az ipar, elsősorban a nehézipar folyamatos visszahúzódása, mely a fejlett országokban a fogyasztói társadalom létrejöttével és az ebből adódó különböző társadalmi és gazdasági átalakulásokból eredeztethető. A volt szocialista országokban, így hazánkban is a lényegesen lassabb visszahúzódási folyamat hirtelen gyorsult fel, nálunk az 1989-es politikai rendszerváltozás eredményeként. Hazánkban a dezindusztrializálódási folyamat nagyon rövid idő alatt, „sokszerűen” ment végbe.

Szarajevói téli olimpia 1984; István akna Pécs 1925; Csepel Művek; Budapest XIII. kerület

Csepeli csőgyár, dr. Menyhárd István–Semsey Lajos–Reisch Róbert,
1963–1964.

Forrás: Saját archívum,
2004

Az ipari területek döntő többségén felhagytak a termeléssel, az üzemek csődöt jelentettek. A privatizációs folyamatok során a tulajdonviszonyok átalakultak, a területek, épületek többsége magánkézbe került. A megmaradt épületek évtizedek óta zömében „alvó” állapotban várják a sorsukat. Az elmúlt 25-30 évben átütő változás nem történt ezeken a területeken, így a mai napig aktuális és egyre égetőbb kérdés, hogy mit lehet kezdeni a funkciójukat veszített ipari területekkel, épületekkel.

A rozsdá-, illetve barnamezők és így a felhagyott ipari épületek problémái már a kezdetektől foglalkoztatják a kutatókat, szociológusokat, várostervezőket, építészeket. Ennek egyik oka társadalmi, szociológiai eredetű (tömeges elbocsátások, munkanélküliség, slumösödő területek) a másik oka a probléma nagysága, ezen területek igen kiterjedt volta (csak Budapesten cca. 68 km²-nyi barnaövezetről beszélhetünk). A rozsdá-, illetve barnaövezetek egyszerre jelentenek gondot, ha az elszennvedett környezetkárosodásokra, a városszöveti konfliktusokra vagy a szemünk előtt enyésző, egykor jelentős értéket képviselő, pusztuló épületállományra gondolunk. Ugyanakkor ezek a területek és a rajtuk található épületállomány a bizonytalanságok mellett igen komoly potenciálokat is rejt.

A potenciál sokféle lehet, adódhat a városszöveti helyzetből, adódhat a meglévő épületállomány műszaki paramétereiből, építészeti, kulturális értékeiből, de adódhat a kiépített, infrastruktúra meglétéből is, vagy a különleges helyzetből, amit egy régi épület jelenléte, karaktere teremt. Ezen területek újrahasznosítására általános megoldás nincs, valószínűleg nem is létezik, annyira sok a változó paraméter és annyira más esetenként a kiindulási alap. Ami közös, az a változásért kiáltó helyzet létrejötte. A változás pedig sokféle lehet, a teljes megsemmisüléstől a teljes megőrzésig és helyreállításig széles a skála.

A Millenáris park mindkét végletre mutat példát. A két ütemben elkészült fejlesztés között mintegy 20 év telt el. Az első fázisban a megőrzés, a második fázisban a terület megléte és parkként történő hasznosítása volt szem előtt, így a második fázis bontásainak mértéke meghaladta az első fázisban látottakat. Újrahasznosítás során fel kell ismerni az adott terület, épület, környezet viszonyában az értéket, ami lehet egyszerűen anyagi, gazdasági érték és lehet kulturális, őrzendő érték is. Az értéket keresni kell, a keresés eszköztára szerteágazó.

Csepeli csőgyár, dr. Menyhárd István–Semsey Lajos–Reisch Róbert,
1963–1964.

Forrás: Saját archívum,
2004

Fotó: Rózsa Péter

Gyapotraktár, Soroksári út, Budapest
– Juhász Jenő, IPARTERV 1. Iroda,
1969.

Fotó: Rózsa Péter

Millenáris Park 2000.
Benczúr László,
Takács Ákos,
Wéber József,
Bozsó Annamária

Forrás:
<http://www.beszedesparkok.hu/millenas/>

Háromdimenziós függőkert, cseresznyefa-liget, 355 új fa:
a Millenáris Széllkapu Park – 2019-2020.

TSPC iroda, Kádár Mihály, Könyözi Szilvia
Szántó Csilla, Fekete Attila; Gönye Péter

Forrás: <https://epiteszforum.hu/haromdimenzios-fuggokert-cseresznyefa-liget-haromszazotvenot-uj-fa-ime-a-millenas-szellkapu-park>

Sokszor jelentős bontások mellett kell kijelölni a megtartásra érdemes épületet vagy épületrészt; a meglévő, az idők során kaotikus, sűrű szöveggé nőtt struktúrából kell „kihámozni” a megőrzésre érdemes, értékes részeket.

Ami a múltban materiális, funkcionális értéként jelent meg, az a jelenben sokszor már csak emlék, szellemi, kulturális örökség, vagy valami, amiben folytonosságot érzünk, amihez történetileg, történelmileg kötődhetünk, esetleg csak teher, bontásra váró anyaghalmozék. De van-e vezérfonal, ami mentén valahogyan rendet vághatunk a felhagyott ipari épületek szerteágazó világában?

A funkciójukat veszített ipari épületeket sokféleképpen lehet csoportosítani. Lehet vizsgálni az építés idejét, módját, a kialakított térstruktúrákat, szerkezeti megoldásokat, az eredeti funkciót, azt, hogy az épület egy kiterjedtebb ipari zóna része, vagy megmaradt hírnökként egyedüli a megváltozott városszöveten belül. Ugyanakkor az újrahasznosításhoz a rendszerezés önmagában nem elég.

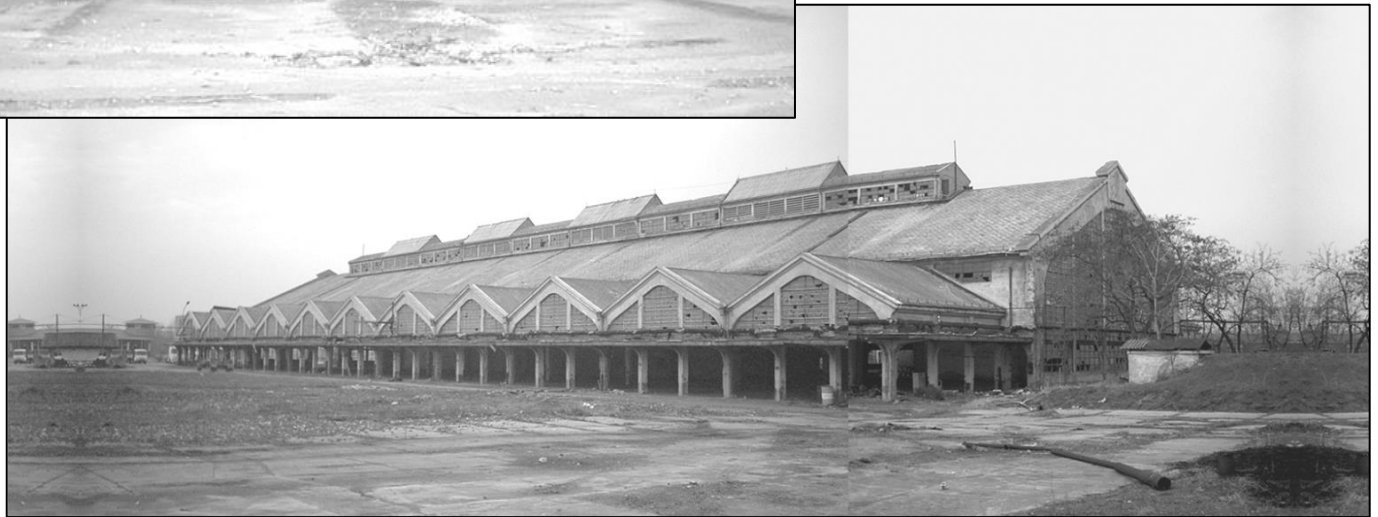
A rendszerezés mellett a cél az kell legyen, hogy megismerjük a funkcióvesztéshez vezető és az azóta eltelt folyamatokat, felmérjük az épület saját környezetében betöltött szerepét, megfogalmazzuk az érték, az értékesség mibenlétét. Azt, hogy miért hasznosítsuk újra az épületet, bontása helyett.

Csepel Művek részlete

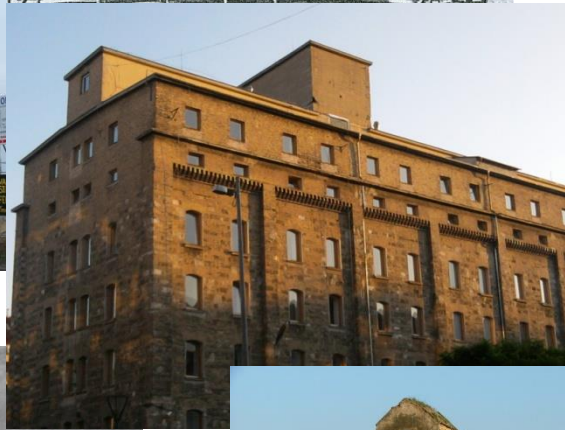
Forrás:
<http://www.googleearth.com>

Gubacsi úti vasbeton sertésvásárcsarnok, Münnich Aladár, 1930.

Forrás: Saját archívum,
2004

1. Többnyire társadalmi-gazdasági célú fejlesztések

Gigaberuházások (pl. kikötők) évtizedes, tízezrek érintő, változatos-változó építészet

Nagy beruházások (akár egy gigaberuházás része), egyedibb karakter

Kisebb fejlesztések pl. egy háztömb, vagy egy ipari üzem léptékű

Egyedi épületrehabilitáció egységes, ill. kevésbé egységes, loftok, ideiglenes használat

2. Nagyléptékű beruházások, közösségi, városi célú fejlesztések

Kulturális, kultúrtörténeti célú, nagy léptékű együttesek

Egyedi, kulturális célú fejlesztések

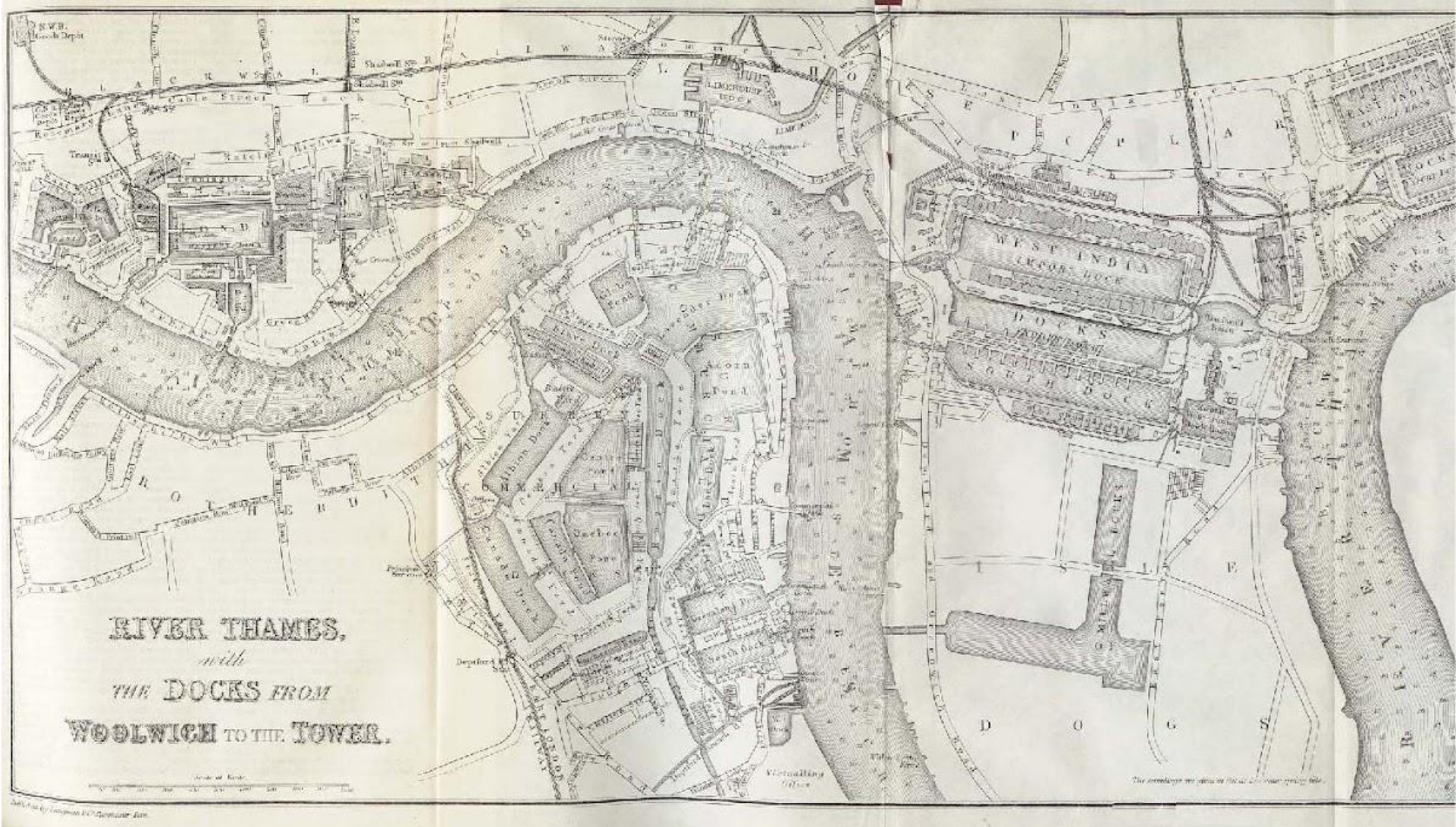
Zöldterületi, sport, szabadidős célú fejlesztések

Kulturális, zöld és szabadidős célú fejlesztések keveréke

3. Közösségi, kulturális (esetenként gazdasági) fejlesztések kisebb csoportok számára

Gigaberuházás: London, Docklands 1882

1966-ra megszűnt szinte minden raktározási, hajózási, szállítási tevékenység

**Gigaberuházás: London, Docklands – légifotó 1960-as évek
1966-ra megszűnt szinte minden raktározási, hajózási, szállítási tevékenység**

Gigaberuházás: London, Docklands – légifotó 1990-es évek Szinte teljes bontás, teljesen új városnegyed születik irodák, lakónegyed

Big project: Gasometer, Vienna, Austria

Nagy beruházás: Gasometer, Vienna, Austria

Nagy beruházás: Gasometer, Vienna, Austria

Nagy beruházás: Bicocca, Milan, Italy: egyetem, iskola, irodák, lakások, 1998, Gregotti

Kisebb fejlesztés: FIAT Lingotto, Torino, Giovanni Matté Trucco, 1916-23

Kiseb fejlesztés: FIAT Lingotto, Torino, Giovanni Matté Trucco, 1916-23

Kiseb fejlesztés: FIAT Lingotto, Torino, Giovanni Matté Trucco 1916-23 Renzo Piano 1983-1989

Kiseb fejlesztés: FIAT Lingotto, Torino, Giovanni Matté Trucco 1916-23 Renzo Piano 1983-1989

Kisebbségi fejlesztés: „MOM” Magyar Optikai Művek – a főépület bontása

Kiseb fejlesztés: „MOM” Magyar Optikai Művek – MOM Park, Puhl Antal, Noll Tamás, 2001

**Közösségi (kulturális) fejlesztés: Bankside Power Station, Giles Gilbert Scott, 1947-1963
TATE Modern, London, Jacques Herzog and Pierre de Meuron, 2011-2016**

**Közösségi (kulturális) fejlesztés: Bankside Power Station, Giles Gilbert Scott, 1947-1963
TATE Modern, London, Jacques Herzog and Pierre de Meuron, 2011-2016**

**Közösségi (kulturális) fejlesztés: Bankside Power Station, Giles Gilbert Scott, 1947-1963
TATE Modern, London, Jacques Herzog and Pierre de Meuron, 2011-2016**

**Közösségi fejlesztés: Essen-Zollverein Thematic Park,
1847-1986-2006, Schupp and Kremmer, Rem Koolhaas, OMA**

**Közösségi fejlesztés: Essen-Zollverein Thematic Park,
1847-1986-2006, Schupp and Kremmer, Rem Koolhaas, OMA**

**Közösségi fejlesztés: Essen-Zollverein Thematic Park,
1847-1986-2006, Schupp and Kremmer, Rem Koolhaas, OMA**

**Közösségi fejlesztés: Essen-Zollverein Thematic Park,
1847-1986-2006, Közgazdasági Iskola SANAA, 2006**

Közösségi fejlesztés: Duisburg-Nord Industrial Landscape Park, 1901-1999, Peter Latz tájépítész

Közösségi fejlesztés: Duisburg-Nord Industrial Landscape Park, 1901-1999, Peter Latz tájépítész

Közösségi fejlesztés: Duisburg-Nord Industrial Landscape Park, 1901-1999, Peter Latz tájépítész

Közösségi fejlesztés: Duisburg-Nord Industrial Landscape Park, 1901-1999, Peter Latz tájépítész

A megvalósult épület újrahaznosítások vizsgálata, elemzése segíthet megismerni azokat a szempontokat amelyek a fizikai, műszaki kérdéskörökön túl óhatatlanul előkerülnek épület újrahaznosítás esetén.

A most, az előadáson kiemelt példákon keresztül a bennem felmerülő kérdéseket vizsgálom, azokat a kérdéseket, melyek alapján 2014-ben az értekezésemet (Helfrich Sz.) foglaltam össze. Így arra felhívom mindenkinek a figyelmét, hogy a következőkben vázolt kategóriák, csoportosítások az értekezés gondolati logikáját követik, sokféle egyéb csoportosítási lehetőség adódhat még, ezen csoportosítás egy a sok közül, melynek célja a tervezői viselkedés elemzése a megépült újrahaznosítások alapján.

Az újrahaznosítás kifejezés kettős kódot hordoz. Egyfelől a megőrzés, megtartás, másfelől a változtatás igényét. A kettő egymásnak ellentéte, mégis mindkettő kell érvényesülnön. Elsősorban az foglalkoztat, hogy mindez milyen módon befolyásolja az építészeti döntéseket.

Az épület-újrahaznosításokat viselkedésük (elsősorban a környezetükkel és a használóikkal, másodsorban a tervezővel való viszonyuk) alapján öt kategóriába sorolom. A felhozott példák annyiban szignifikánsak, hogy a kategóriák fontos ismertetőjegyeit megmutassák; ha úgy tetszik, a bemutatott példák kategóriájukon belül átlagosnak tekinthetők.

„BELAKÁS”

Ebbe a csoportba azokat az eseteket sorolom, amikor a felhagyott épületet minden átalakítás, fejlesztés, módosítás nélkül használni kezdik. A használat lehet ideiglenes vagy akár illegális is.

A folyamat spontán, nélkülöz minden előkészítést, tervezést. Hozzáadott érték és távlati koncepció nélkül használja az adottságokat, de nem tesz semmit a környezet megújítása vagy az épület megóvása, megtartása érdekében.

Budapesti raktárépület

Csepeli bunker mint „bunkermúzeum”, Csepel Művek

Csepeli csőgyár

„(KI)HASZNÁLÁS”

Az előző kategóriát továbbfejleszti, átalakít és felújít, oly mértékben, hogy maximálisan kihasználhassa a rendelkezésre álló köbmétert és területet. A „kihasználás” kifejezést itt a „kitölt” szinonimájaként használom.

A maximális helykihasználás érdekében a térstruktúra gyökeresen megváltozik, amit nem követ sem homlokzati, sem tömegalakítás-változás. Cél a rendelkezésre álló kubatúra optimális kihasználása.

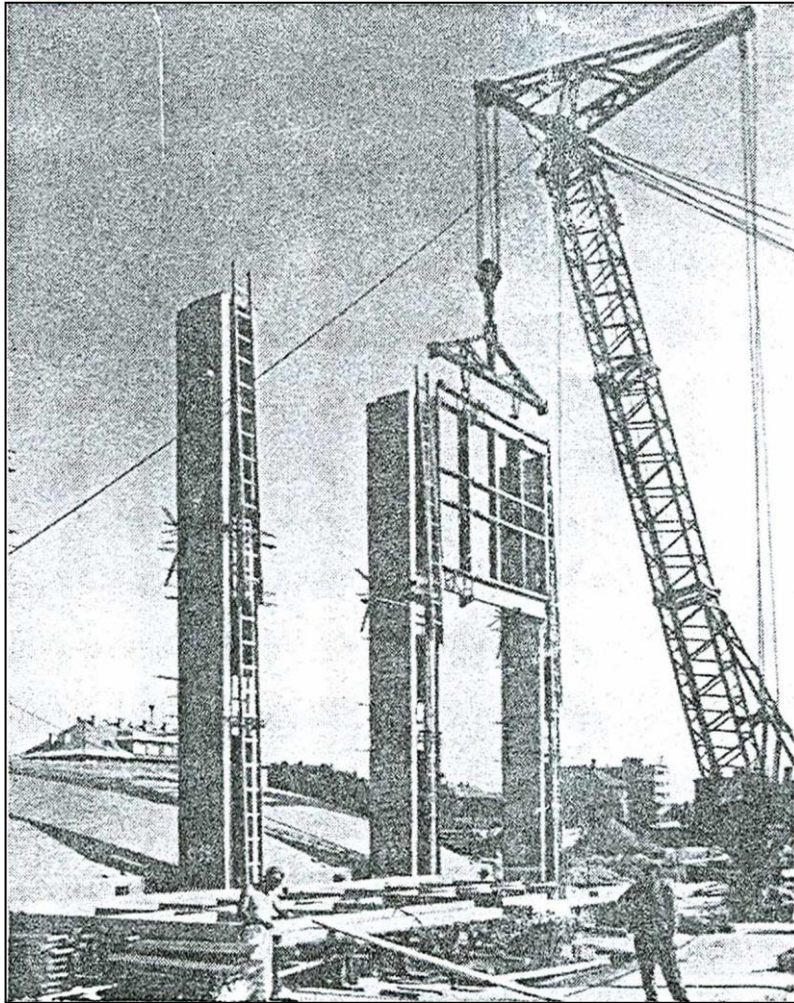
Forrás: www.multesoblog.hu

Forrás: www.epiteszforum.hu

Magyar Kábelművek, Budapest, XI. kerület – Mátrai Gyula–
Pászti Károly, 1960–1961.

„(KI)HASZNÁLÁS”

Magyar Kábelművek, Budapest, XI. kerület – Mátrai Gyula–
Pászti Károly, 1960–1961.

- A Hengermalom úti volt Magyar Kábelművek épülete a nagyelemes helyszíni előregyártás egyik szép példája.
- A 32 méter fesztávolságú főhajó belmagassága 17–20 méter, a csarnok hossza 178 méter volt. A főhajó alapterülete impozáns, cca. 5700 m².
- A 2006-os újrahaznosítás során a főhajóba újabb földémszintet húztak, ezzel növelve a bérbe adható felületeket, „kihasználva” a kubus nyújtotta lehetőségeket.
- Az egybefüggő csarnokot mind horizontális, mind függőleges irányban felszabdalták, cellásították, így alakítva ki benne különálló, bérbe adható üzlethelyiségeket

Forrás: www.epiteszforum.hu

„(KI)HASZNÁLÁS”

Magyar Kábelművek, Budapest, XI. kerület – Mátrai Gyula–
Pászti Károly, 1960–1961.

KÁBEL- ÉS SÉRŐNYVÉDELMI
BUDAPEST, BUDAPOSI ÚT
TERVEZŐ:
MÁTRAI GYULA,
PÁSZTI KÁROLY,
1960-1961

Új Buda Center, Budapest, XI. kerület – Lázár Gyula,
Casiopeia Group Kft., 2006.

„TISZTELET”

Ebbe a kategóriába azokat az eseteket sorolom, amikor a felhagyott épület újrahazsnosítása során a tervező és beruházó az épület karakterében, annak környezetéhez való viszonyában felismeri az értéket, és elfogadja, felvállalja az érték megőrzése érdekében felmerülő kompromisszumokat.

Kendik Géza, A4 Stúdió Kft.,
2013.

Forrás:
www.epiteszforum.hu

PTE Bölcsészettudományi Kar, Pécs – Herczeg László (MCXVI Építésműterem Kft.); Sztojka Gábor–Koós Marianna–Donkó Eszter (S.M.all Design Építésműterem), 2008–2009.

Forrás:
www.epiteszforum.hu

Dorottya-udvar, Tima Zoltán, Közti Zrt.,
2002.

Forrás: www.meszorg.hu

„TISZTELET”

Dorottya-udvar, Tima Zoltán, Közti Zrt.,
2002.

Forrás: www.meszorg.hu; panoramio.com; epiteszforum.hu

„TISZTELET”

Kendik Géza, A4 Stúdió Kft.,

Forrás:

„TISZTELET”

Kendik Géza, A4 Stúdió Kft.,
2013.

Forrás:
www.epiteszforum.hu

„TISZTELET”

PTE Bölcsészettudományi Kar, Pécs – Herczeg László (MCXVI Építésműterem Kft.); Sztojka Gábor–Koós Marianna–Donkó Eszter (S.M.all Design Építésműterem), 2008–2009.

Forrás:
www.epiteszforum.hu

„TISZTELET”

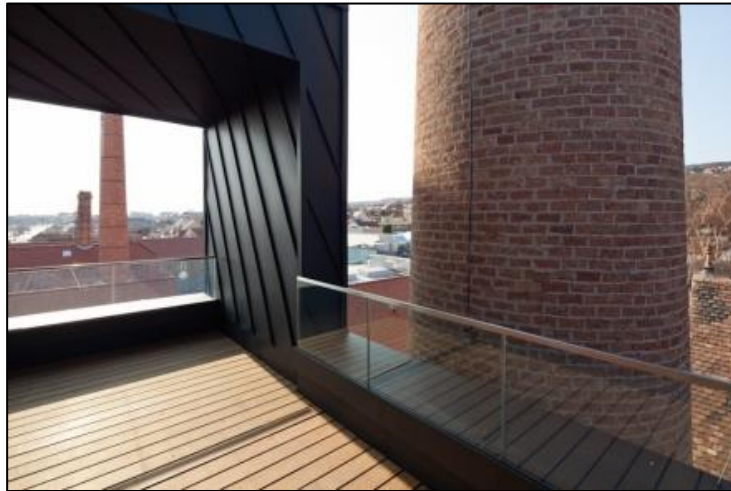

PTE Bölcsészettudományi Kar, Pécs – Herczeg László (MCXVI Építésműterem Kft.); Sztojka Gábor–Koós Marianna–Donkó Eszter (S.M.all Design Építésműterem), 2008–2009.

Forrás:
www.epiteszforum.hu

„TISZTELET”

PTE Bölcsészettudományi Kar, Pécs – Herczeg László (MCXVI Építésműterem Kft.); Sztojka Gábor–Koós Marianna–Donkó Eszter (S.M.all Design Építésműterem), 2008–2009.

Forrás:
www.epitesforum.hu

„ÚJRAÉRTELMEZÉS–METAMORFÓZIS”

Azokat az eseteket sorolom ide (függetlenül a változás indokától), amikor az újrahasznosítás során az épület eredeti karaktere vagy jelentése megváltozik.

Izgalmas, hogy ezeknél az épületeknél a meglévő homlokzatok és karakter szerepe nincs túlértékelve, az épület–környezet–érték viszony komplexebben, elvontabban kezelhető, az épület újraértelmezve, hozzáadott értékkel erősödik.

PTE Művészeti Kar, Szobrászati Tanszék és JESZ egyetemi színház épülete, Pécs – Tóth Tamás–Somogyi Tamás, Térlabor Kft., 2008.
Forrás: www.epiteszforum.hu

Niccolò Paganini Auditorium, Párma – Renzo Piano, 2001.
Forrás: www.Wp3.monslab.net

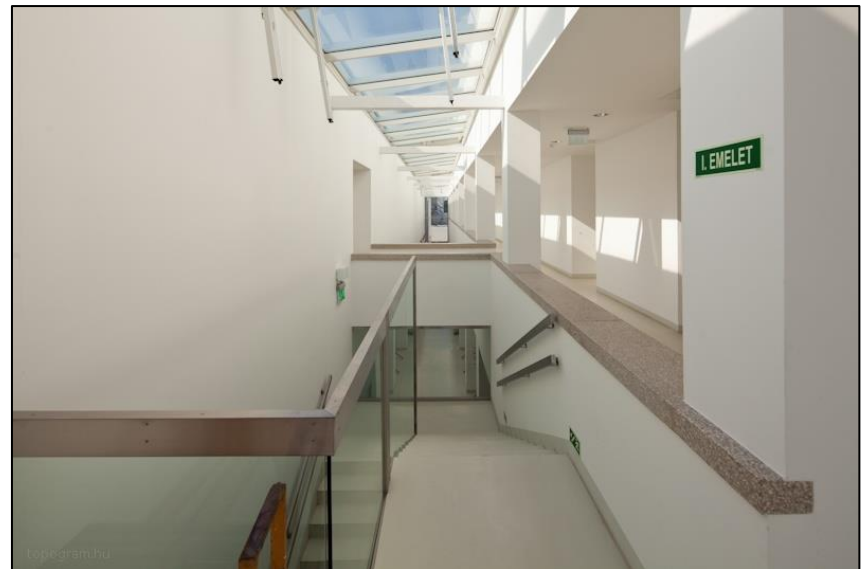
„ÚJRAÉRTELMEZÉS–METAMORFÓZIS” - ÁTVÁLTOZÁS

PTE Művészeti Kar, Szobrászati
Tanszék és JESZ egyetemi színház
épülete, Pécs – Tóth Tamás–
Somogyi Tamás, Térlabor Kft., 2008.
Forrás: www.epiteszforum.hu

„ÚJRAÉRTELMEZÉS–METAMORFÓZIS” - ÁTVÁLTOZÁS

PTE Művészeti Kar, Szobrászati
Tanszék és JESZ egyetemi színház
épülete, Pécs – Tóth Tamás–
Somogyi Tamás, Térlabor Kft., 2008.
Forrás: www.epiteszforum.hu

„ÚJRAÉRTELMEZÉS–METAMORFÓZIS” - ÁTVÁLTOZÁS

PTE Művészeti Kar, Szobrászati
Tanszék és JESZ egyetemi színház
épülete, Pécs – Tóth Tamás–
Somogyi Tamás, Térlabor Kft., 2008.
Forrás: www.epiteszforum.hu

„ÚJRAÉRTELMEZÉS–METAMORFÓZIS” - ÁTVÁLTOZÁS

PTE Művészeti Kar, Szobrászati Tanszék és JESZ egyetemi színház épülete, Pécs – Tóth Tamás–Somogyi Tamás, Térlabor Kft., 2008.
Forrás: www.epiteszforum.hu

„ÚJRAÉRTELMEZÉS–METAMORFÓZIS” - ÁTLÉNYEGÜLÉS

Niccolò Paganini Auditorium, Párma
– Renzo Piano, 2001.
Forrás: www.Vp3.monslab.net

„ÚJRAÉRTELMEZÉS–METAMORFÓZIS” - ÁTLÉNYEGÜLÉS

Niccolò Paganini Auditorium, Párma – Renzo Piano,
2001.
Forrás: www.Wp3.monslab.net

„ÚJRAÉRTELMEZÉS–METAMORFÓZIS” - ÁTLÉNYEGÜLÉS

Niccolò Paganini Auditorium, Párma – Renzo Piano,
2001.

Forrás: www.Wp3.monslab.net

„ÚJRAÉRTELMEZÉS–METAMORFÓZIS” - ÁTLÉNYEGÜLÉS

Niccolò Paganini Auditorium, Párma – Renzo Piano,
2001.

Forrás: www.Wp3.monslab.net

„IDÉZET”

Ebbe a kategóriába azokat a megoldásokat sorolom, amelyek valójában nem épület-, hanem terület-újrahasznosítások, a problémát gyökerestül tépik ki, ugyanakkor akarva-akaratlanul, de a történeti folytonosság érdekében gyakorolnak gesztust.

Ezekben az esetekben az eredeti épület megszűnik létezni, materiálisan csak töredékei maradnak meg.

CaixaForum, Madrid – Herzog & de Meuron, 2008.

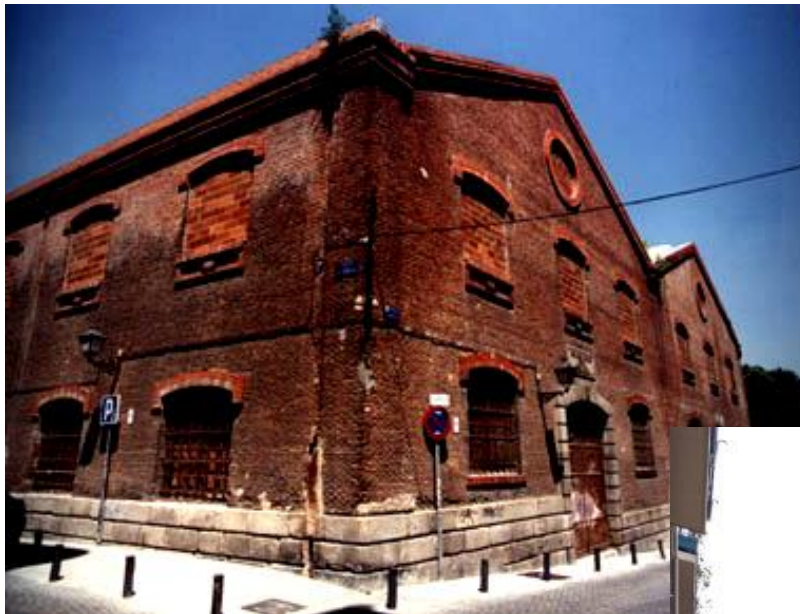
Forrás: www.landezine.com

Elbphilharmonie, Hamburg – Herzog & de Meuron, 2007-től.

Forrás: www.SkyscraperCity.com

„IDÉZET”

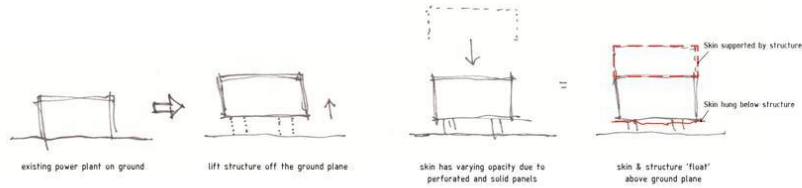
CaixaForum, Madrid – Herzog & de Meuron,
2008.

Forrás: www.landezine.com

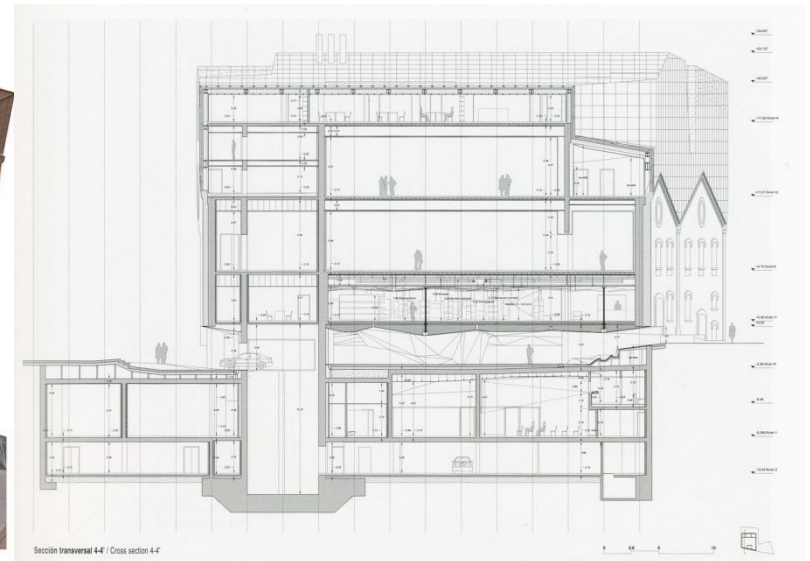
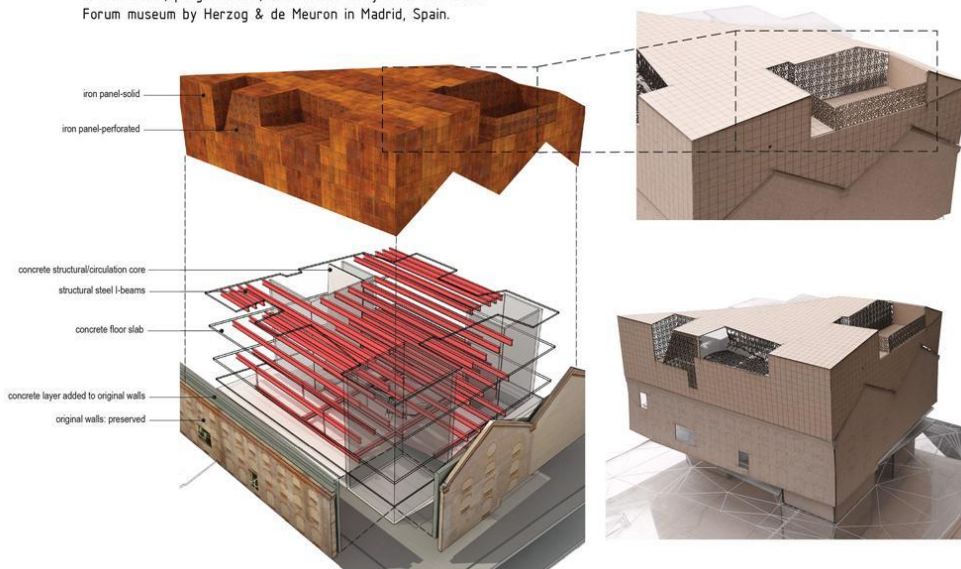
200
The building's facade is a mix of old and new, with the rusted metal panels contrasting sharply with the original brickwork. The building's form is a mix of old and new, with the rusted metal panels contrasting sharply with the original brickwork.

„IDÉZET”

Precedent Study: Caixa Forum

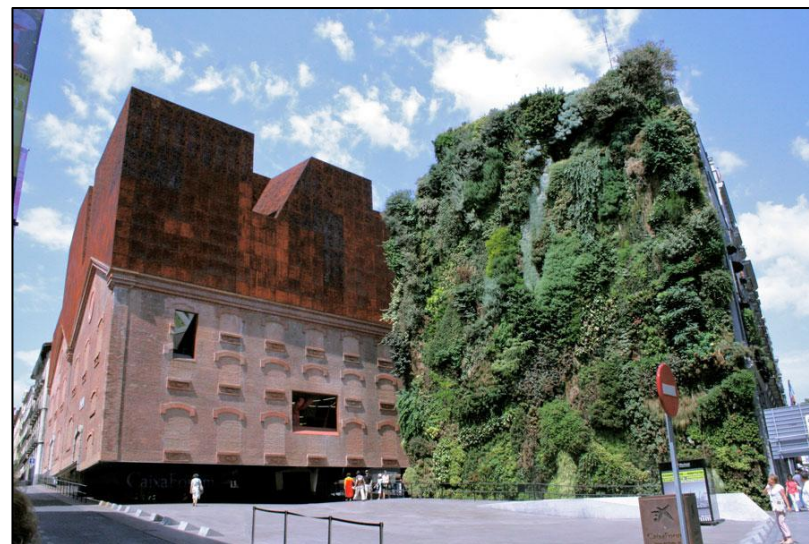
A structural, programmatic, and formal analysis of the Caixa Forum museum by Herzog & de Meuron in Madrid, Spain.

CaixaForum, Madrid – Herzog & de Meuron,
2008.

Forrás: www.landezine.com

„IDÉZET”

CaixaForum, Madrid – Herzog & de Meuron,
2008.

Forrás: www.landezine.com

„IDÉZET”

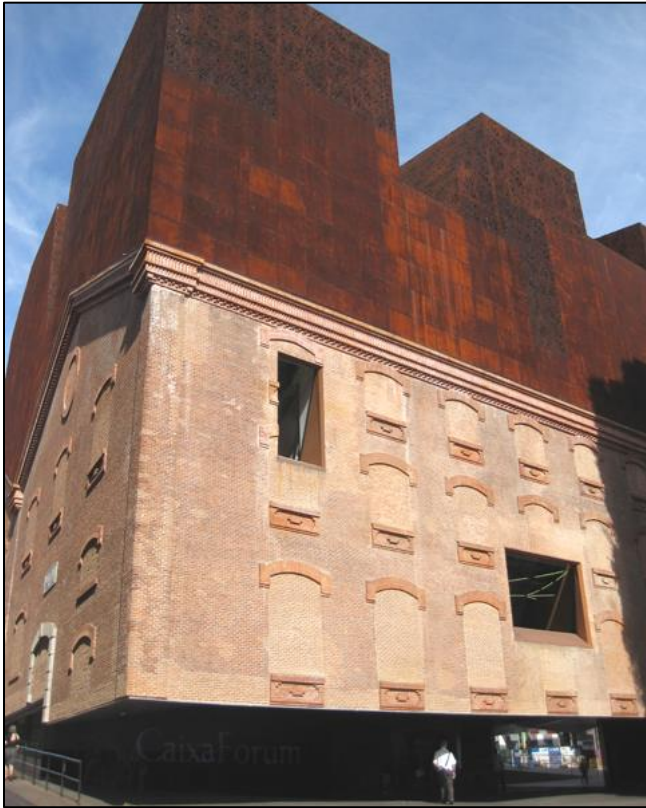
Elbphilharmonie, Hamburg – Herzog & de Meuron,
2007-től.
Forrás: www.SkyscraperCity.com

„IDÉZET”

Elbphilharmonie, Hamburg – Herzog & de Meuron,
2007-től.
Forrás: www.SkyscraperCity.com

„IDÉZET”

CaixaForum, Madrid – Herzog & de Meuron,
2008.
Forrás: www.landezine.com

Elbphilharmonie, Hamburg – Herzog & de Meuron,
2007-2017.

Forrás:
https://hu.wikipedia.org/wiki/Elbai_Filharmon%C3%B3nia#/media/F%C3%A1jl:Elbphilharmonie,_Hamburg.jpg

„VISELKEDÉSFORMÁK”

- BELAKÁS
- (KI)HASZNÁLÁS
- TISZTELET
- ÚJRAÉRTELMEZÉS – METAMORFÓZIS
- IDÉZET

TÉZISEK

1. tézis:

A homlokzati karakter átfogó megváltozása, akár teljes átalakulása nem jelenti törvényszerűen a történeti folytonosság megszakadását; a kötődés összetett folyamat, nem kizárólag vizuális alapú.

4. tézis:

A kategorizálás indikátorként működhet. Rámutathat egy adott terület, régió hiányosságaira, értékeire, segítheti a területről szóló koncepcionális döntéseket.

Az első kategória („belakás”) adott területen való kizárólagos jelenléte jelzi, hogy a terület megújulása komoly, átfogó koncepció hiányában önmagától, spontán nem indul meg az összetett és kiterjedt problémahalmaz miatt.

A második kategória („(ki)használás”) jelenléte jelzi, hogy a terület „éledezik”, a városszövetben betöltött szerepe változóban van, lassú megújulást, „tisztulást” vetít előre.

A harmadik kategória („tisztelet”) jelzi, hogy a „tisztulási” folyamat halad, esetleg felgyorsult, de nem fejeződött be, nincs átfogó, biztos jövőkép, az identitás megerősítése érdekében szükséges az eredeti karakter jelenléte.

A negyedik kategória („újraértelmezés–metamorfózis”) előrehaladott megújulási folyamatokról árulkodik, amikor elsődlegesen nem az identitás megerősítése a cél, mert az már biztosított a terület átfogó, koncepcionális kezelése által.

Az ötödik („idézet”) kategória jelentése, hogy az adott terület, városrész megújulása a meglévő állapot kubatúrájával alulhasznosított lenne, itt már akadály a materiális tartalom, ugyanakkor fontos a párbeszéd.

TÉZISEK

A kategóriák első eleménél („belakás”) gondolati, emocionális tartalom nélkül teljesen profán, tisztán racionális érvek jelentkeznek, az utolsó kategóriánál („idézet”) a megmaradt materiális tartalom már csak médium, kommunikációs eszköz.

Ahogy előrehaladunk a kategóriákban, úgy rétegződnek egymásra a materiális jelentéstartalomtól egyre jobban elváló, azok fölé emelkedő gondolati tartalmak.

A kategorizálás folytatható, annak következő lépcsője a nonmateriális tartalom tovább élésének kérdésköre, ami a virtuális világ szélesebb előretörésének eredményeképpen közelebbi jövő, mint gondolnánk...

IPARTERV

-ipari építészet a csúcson

A II. Világháború utáni évek újjáépítés, majd az államosítás - 1948

Szocialista feladatok: Ipar, nehézipar fejlesztése
Központosított (államosított tervező irodákkal)

Az **IPARTERV** egy kormányrendelettel alapították 1948. december 5-én

Átszervezések: hol négy részre osztják, hol újra egy vállalat.

Első igazgató Lux László, őt követi az igazgatói, majd főmérnöki poszton:

Dr. Szendrői Jenő 1954-1957, 1957-1971

Létszáma több mint 1300 fő (kisegítők, szakági tervezők)

Auguste Perret Díj (UIA) 1961 a nagyelemes előregyártásért

1949-1974 között 11 000 új üzemi és csarnoképület, mintegy 53 millió m³ épület

Szemlélete ma is meghatározó számunkra. Elkerülte a szocialista realizmus.

Sok vezető építészünk kezdte itt a pályáját, vagy hozta létre életművének meghatározó részét:
Lauber László, Szabó Árpád, Juhász Jenő, Rácz György, Csaba László, Mináry Olga, Gulyás Zoltán,
Virág Csaba, Kévés György, Vadász György, Molnár Péter, Földesi Lajos, Bajnay László, Rimanóczy
Jenő, Arnóth Lajos, Lázár Antal, Reimholz Péter, Rajk László, Patonai Dénes, Ungár Péter, Kapitány
József, Kapy Jenő, Wagner Péter, Kőnig Tamás, Kóris János, Benczúr László, Szász László, Pazár Bála,
Dévényi Tamás, Dobai János

1974-ig 44 Ybl díjas

Dr. Szendrői Jenő (Szeged, 1913-2000)

Budapest Királyi József Nádor Műegyetem, majd Technische Hochschule Bécs,

számos ipari- és középület statikusa, építésze

Anyag és Árhivatal

Budapest, Fő utca 66-68. (statikusként Janáky István építész mellett) 1942.
Rendelőintézet.

Budapest, XI. Fehérvári út 12. (Lévai Andorral) 1949.

Honvédelmi Minisztérium. I. épület. (ma: Nemzetvédelmi Hivatal)

Budapest, V. Falk Miksa (Honvéd) utca 9-11. Hegedüs Bélával. 1949.

Honvédelmi Minisztérium

Budapest, V. Balaton utca 7-11. (Lauber Lászlóval) 1949-1950.

Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, volt: Agrártudományi Egyetem.

Budapest, XI. Ménesi út 44-48. (Lauber Lászlóval) 1949-1950.

Vas és Fémipari Kutató Intézet.

Budapest, XI. Fehérvári út 130. (Lauber Lászlóval) 1949-1950.

Dunai Vasmű bejárati és igazgatási épülete.

Dunaújváros (volt: Sztálinváros), Vasmű-tér 1-3. (Lauber Lászlóval) 1950-1951.

Inotai Alumíniumkohó. (Lauber Lászlóval és Mátrai Gyulával) 1952.

Pasaréti Vasas teniszcsarnok.

Budapest, II. Pasaréti út 11-13. (Menyhárd Istvánnal) 1957.

Belloiannisz Híradástechnikai Gépgyár

Budapest, XI. Fehérvári út 68. (Arnóth Lajossal) 1962.

Nyíregyházi Konzervgyár. 1964. (Földesi Lajossal)

Mesteriskola vezetője -2000

Ipari és Mezőgazdasági Épülettervezés Tanszék vezetője

(1970-1978)

1. Korszak: Nagy feladatok 1950-1960

Nagyelemes előregyártás

Mátrai (Gottwald) Gyula, Gnädig Miklós, Menyhárd István mérnöki szerkezetei

Erőművek: 1. Inota 1950

2. Dunaújváros, Berente, Tiszapalkonya

3. Pécsújhely 1958

Ipari üzemek: Dunai Vasmű csarnoka,
Budapest, Mátyásföld Ikarus,
Kazincbarcika műtrágyaraktár
Budapest Kábelgyár

2. Korszak: Tömegesen épülő ipari épületek 1960-1968

Típus vázszerkezetek

Egyedi középületek és lakóépületek

(Mesteriskola 2, Dr. Szendrői Jenő)

Gulyás Zoltán, Földesi Lajos, Molnár Péter, Virág Csaba

3. Korszak: Vegyes építési feladatok 1968-1989

Típus szerkezetek, Könnyűszerkezetek

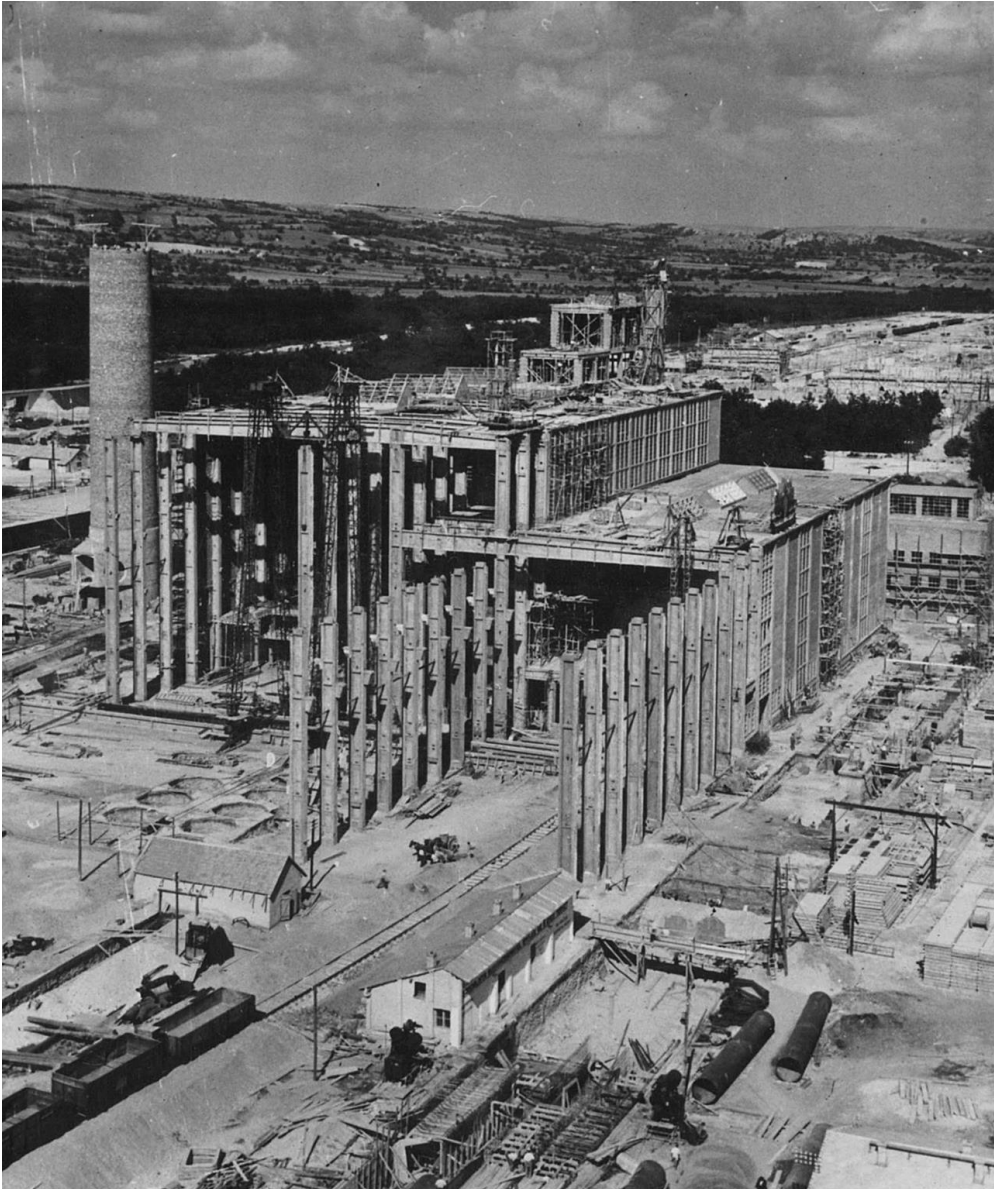
Domus Áruház, Szemétégetőmű

1. Korszak: Nagy feladatok 1950-1960

Nagyelemes helyszíni vasbeton előregyártás

Inota hőerőmű 1950, Mátrai Gyula, Pászti Károly, építés közben

Berentei Hőerőmű építése, 1953, IPARTERV, Mátrai Gyula, Pászti Károly

Berentei Hőerőmű építése, 1953, IPARTERV, Mátrai Gyula, Pászti Károly

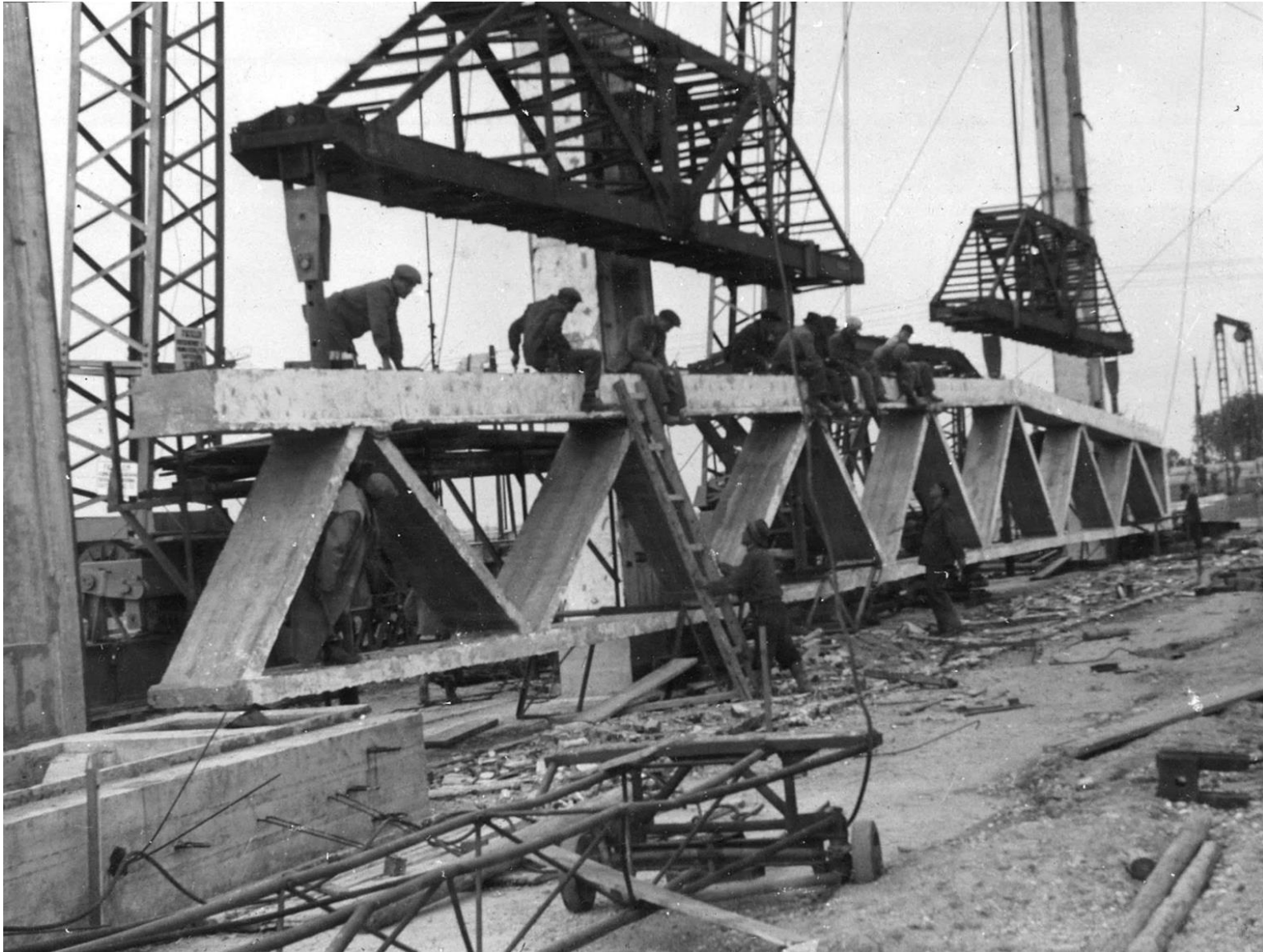
Berentei Hőerőmű, 1953-55, IPARTERV, Mátrai Gyula, Pászti Károly

Berentei Hőerőmű, 1953-55, IPARTERV, Mátrai Gyula, Pászti Károly – a turbinacsarnok 2013-ban

Tiszapalkonyai Hőerőmű, Főtartó emelése, 1953, IPARTERV, Mátrai Gyula, Pászti Károly

Tiszapalkonyai Hőerőmű, Főtartó emelése, 1953, IPARTERV, Mátrai Gyula, Pászti Károly

Tiszapalkonyai Hőerőmű, 1954, IPARTERV, Mátrai Gyula, Pászti Károly

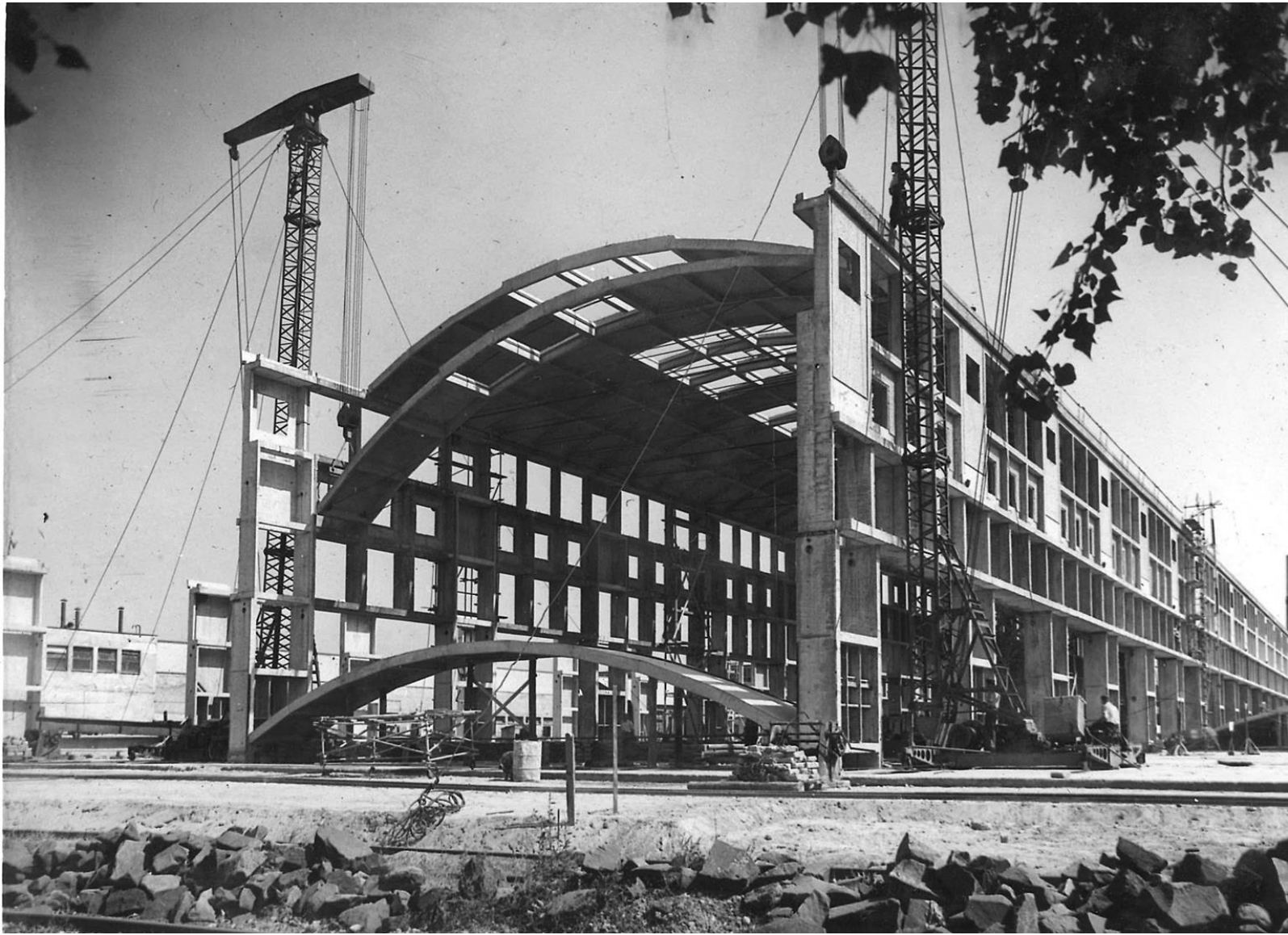
Pécsújhelyi Hőerőmű Kazántér, Falpillér emelése 1958, IPARTERV, Mátrai Gyula, Pászti Károly

Pécsújhelyi Hőerőmű, Homlokzat kialakítása, 1958, IPARTERV, Mátrai Gyula, Pászti Károly

IKARUS Budapest, XVI. Mátyásföld, 1960, IPARTERV, Mátrai Gyula, Pászti Károly

IKARUS Budapest, XVI. Mátyásföld, 1960, IPARTERV, Mátrai Gyula, Pászti Károly – 2013-ban

Műtrágya raktár, Kazincbarcika, 1949-1952, Gnädig Miklós

Műtrágya raktár, Kazincbarcika, 1949-1952, Gnädig Miklós

Műtrágya raktár, Kazincbarcika, 1949-1952, Gnädig Miklós

AU LENDEMAIN D'UNE TRAGÉDIE QUI A SEMÉ LE MONDE DE RUINES ET DE DEUILS, LES ARCHITECTES DE TOUS PAYS ONT ESTIMÉ QU'IL ÉTAIT PLUS NÉCESSAIRE QUE JAMAIS DE S'UNIR, PAR DESSUS LES FRONTIÈRES POLITIQUES, ADMINISTRATIVES, CULTURELLES, RACIALES, RELIGIEUSES, L'UNION INTERNATIONALE DES ARCHITECTES. SE PROPOSE DE CONTRIBUER EN FACILITANT EN MULTIPLIANT LES LIBRES CONTACTS ENTRE LES ARCHITECTES, SANS DISTINCTION DE NATIONALITÉ, DE RACE, DE RELIGION, DE FORMATION PROFESSIONNELLE OU DE DOCTRINE ARCHITECTURALE, À CRÉER ENTRE EUX DES RELATIONS DE CAMARADERIE, DE COMPRÉHENSION ET D'ESTIME MUTUELLE, À LEUR PERMETTRE DE CONFRONTER LEURS IDÉES ET CONCEPTIONS, DE PROFITER DE LEURS EXPÉRIENCES,

UNION INTERNATIONALE DES ARCHITECTES

PRIX AUGUSTE PERRET 1961

DANS LEUR COMMUNIQUE, LES ARCHITECTES DE TOUS PAYS ONT DÉCLARÉ QU'ILS SERONT AINSI EN MESURE D'AMÉLIORER PLUS EFFICACEMENT L'AMÉLIORATION DES CONDITIONS DE VIE DES HOMMES, PAR LA RECONSTRUCTION DES VILLES ET VILLAGES DÉVASTÉS, LA SUPPRESSION DES TAUDIS, L'ÉQUIPEMENT DES RÉGIONS LES MOINS DÉVELOPPÉES, L'ÉLEVATION DES STANDARDS D'HABITATION, EN APPORTANT LEUR CONCOURS À UNE MEILLEURE COMPRÉHENSION DES HOMMES ET DES PEUPLES; EN S'EFFORÇANT DE SATISFAIRE TOUJOURS D'AVANTAGE LEURS ASPIRATIONS DE BIEN-ÊTRE MATÉRIEL ET SPIRITUEL; ILS SE PROPOSENT EN COLLABORATION AVEC LES AUTRES ORGANISATIONS INTERNATIONALES, PROFESSIONNELLES ET CULTURELLES, DE CONTRIBUER AU PROGRÈS DE LA SOCIÉTÉ HUMAINE ET À L'AFFERMISSEMENT DE LA PAIX.

MENTION ACCORDÉE AU

IN THE WAKE OF TRAGEDY WHICH HAS DEVASTATED AND BURNING THROUGHOUT THE WORLD, THE ARCHITECTS OF ALL COUNTRIES HAVE DEEMED IT MORE NECESSARY THAN EVER TO UNITE TO DO SO AMONG THEMSELVES. THE INTERNATIONAL UNION OF ARCHITECTS, IN COLLABORATION OF THEIR NATIONAL ORGANIZATIONS,

BUREAU D'ÉTUDES DES BATIMENTS INDUSTRIELS ET AGRICOLES DE HONGRIE

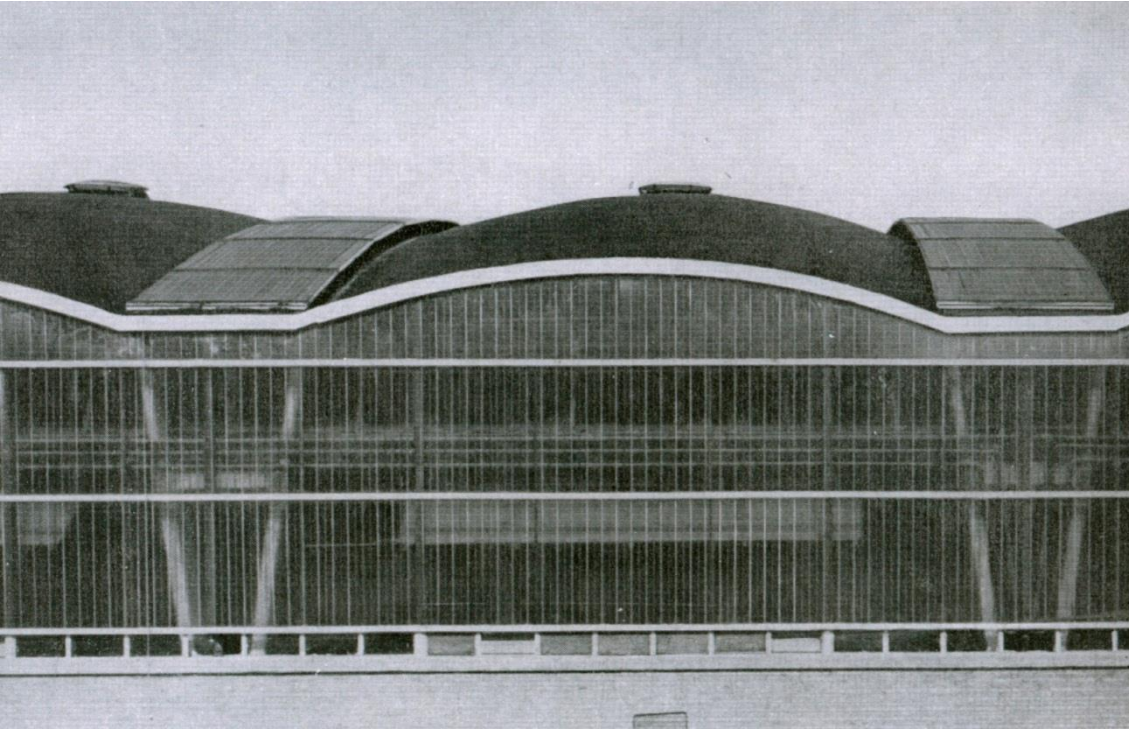
THE INTERNATIONAL ARCHITECTS, IRRESPECTIVE OF THEIR NATIONALITY, RACE, RELIGION, THEIR PROFESSIONAL TRAINING AND FORMATION AND THEIR ARCHITECTURAL DOCTRINES, HAS AS ITS PURPOSE AND INTENT THE CREATION OF RELATIONS OF FRIENDSHIP, OF UNDERSTANDING AND MUTUAL ESTEEM TO ENABLE THEM TO EXCHANGE THEIR IDEAS AND CONCEPTS TO PROFIT BY THEIR MUTUAL EXPERIENCE, TO BROADEN THEIR KNOWLEDGE, TO ENRICH EACH OTHER BY THEIR MUTUAL DIFFERENCES. THEY SHALL THEREBY BE IN A POSITION TO PARTAKE MORE EFFECTIVELY IN THE AMELIORATION OF MAN'S CONDITIONS OF LIFE, BY THE RECONSTRUCTION OF DEVASTATED CITIES AND VILLAGES, BY THE ELIMINATION OF SLUMS, BY THE EQUIPPING OF THE LEAST DEVELOPED REGIONS, THE RAISING OF HOUSING STANDARDS, DOING SO BY MAKING THEIR CONTRIBUTION TO A BETTER UNDERSTANDING OF MEN AND PEOPLES, BY ATTEMPTING AND STRIVING TO SATISFY MORE AND MORE THEIR ASPIRATIONS FOR MATERIAL AND SPIRITUAL WELL-BEING; IN COLLABORATION WITH OTHER PROFESSIONAL AND CULTURAL INTERNATIONAL ORGANIZATIONS, THEY HAVE RESOLVED TO CONTRIBUTE TO THE PROGRESS OF HUMAN SOCIETY AND THE STRENGTHENING OF PEACE.

IPARTERV a poursuivri depuis douze ans avec un succès remarquable, l'étude méthodique des techniques de la préfabrication lourde et de l'industrialisation à grande échelle, applicables à des programmes d'équipement industriel et agricole. A ainsi ouvert des voies nouvelles pour la recherche de l'économie et de la rationalisation de la construction sans pour autant perdre de vue la qualité architecturale qui doit en être la corollaire indispensable.

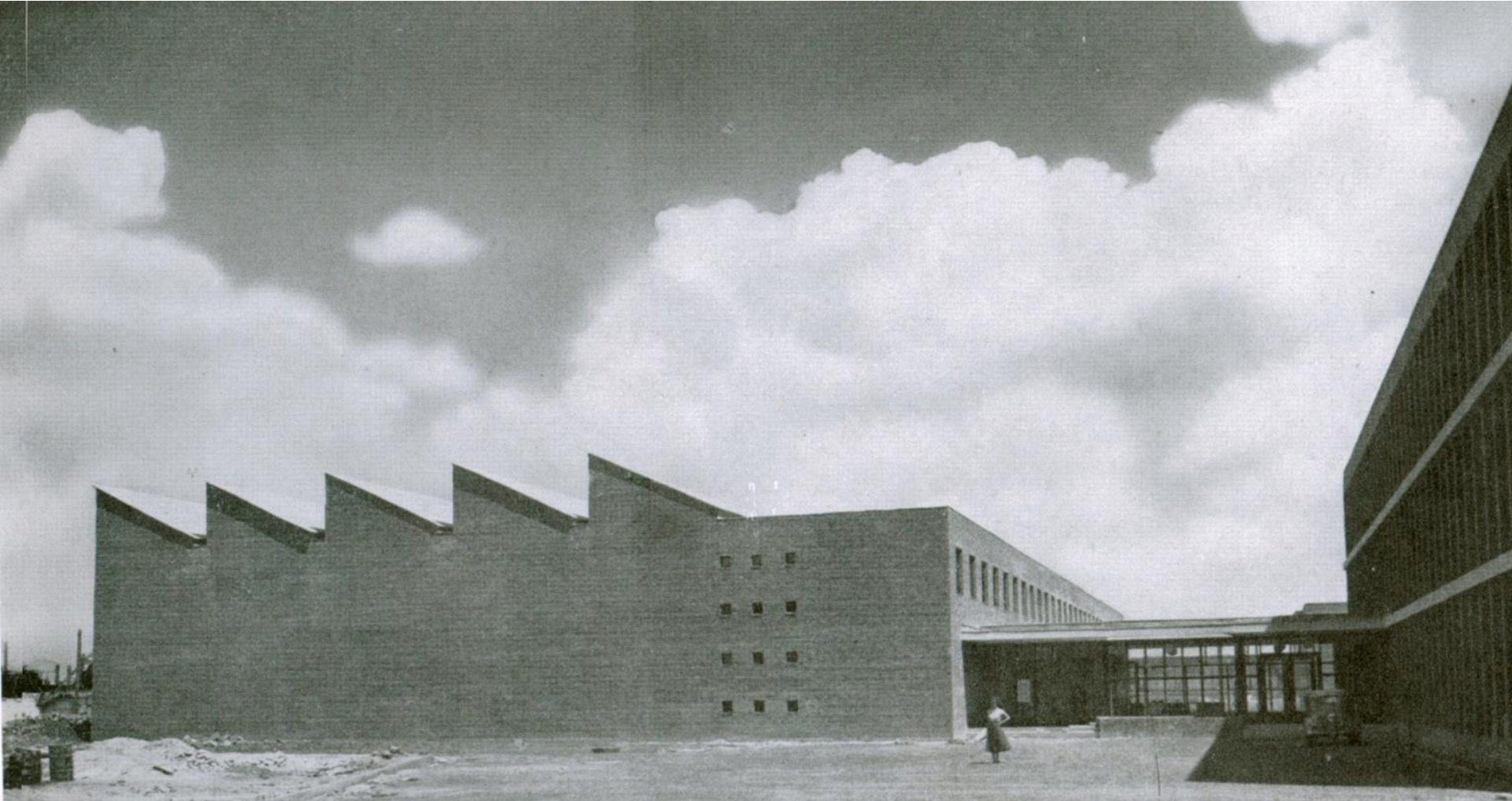
LE JURY : E. BEAUDOUIN · M. MAJOR · A. PERSITZ · J. RICHARDS · A. ROTH · P. YACO · B. ZEVI

LE PRÉSIDENT

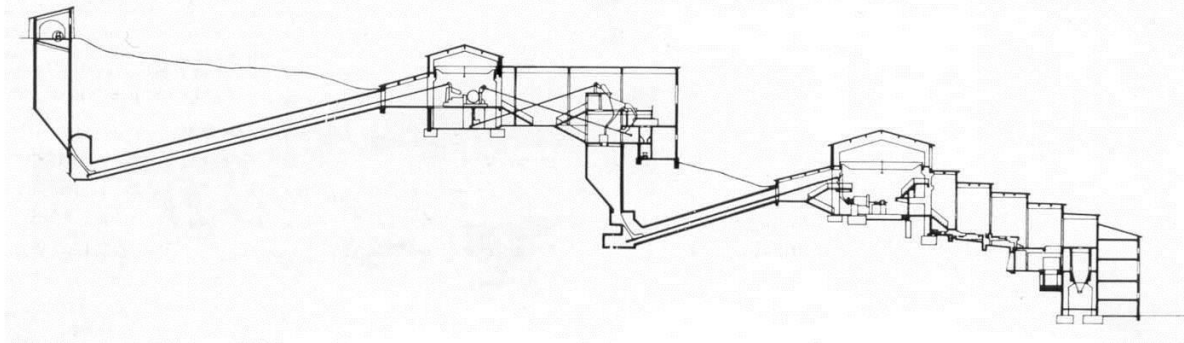
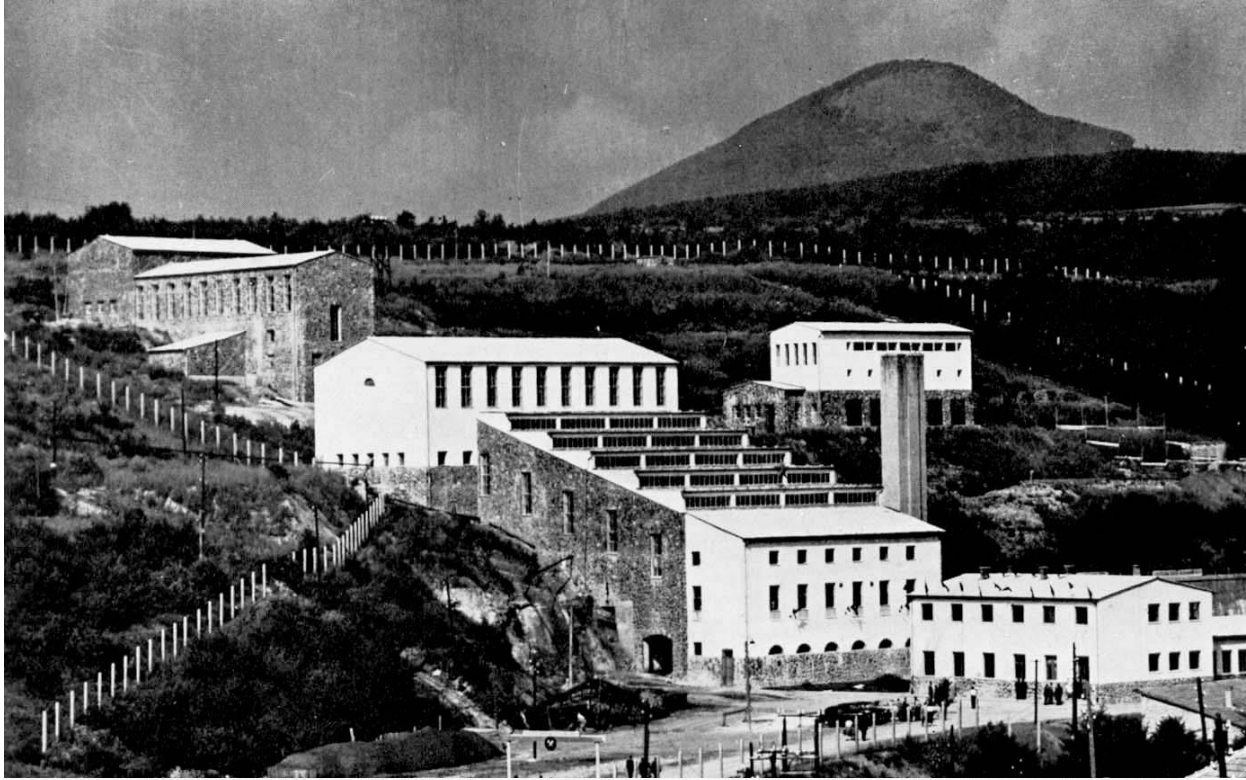
Könnyűfémű, Székesfehérvár, Farkas Ipoly, Menyhárd István, 1958-1959

Vasipari Kutatóintézet, Budapest, XI. Fehérvári út Dr. Szendrői Jenő, Lauber László, 1950

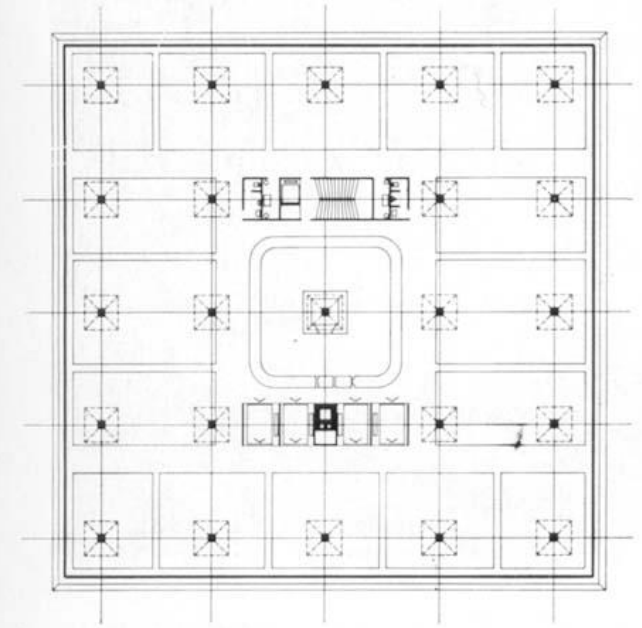
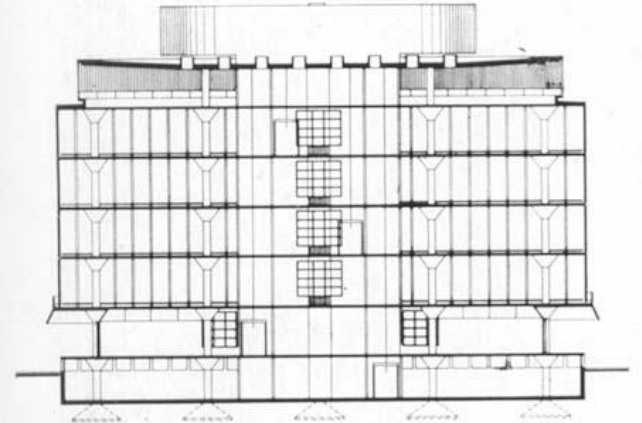
Ércelőkészítő mű, Gyöngyösoroszi, Scultéty János, 1950

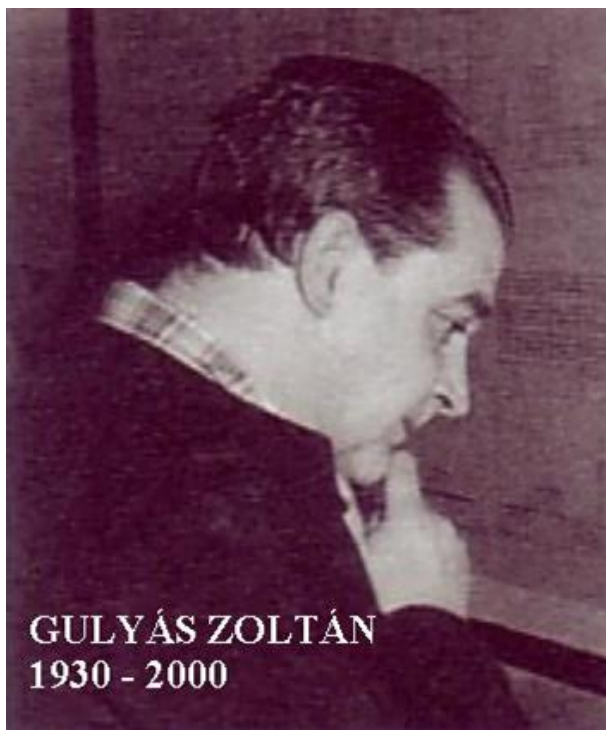

Hiradástechnikai Gyár, Budapest, XI. Fehérvári út Arnóth Lajos, dr. Szendrői Jenő, 1963

Fűszért Raktár, Budapest, IV. Virág Csaba, 1967

BME Építészmérnöki Karán 1952-ben szerzett diplomát
A KÖZTI-ben Janáky István műtermében kezd,
1954-ben a LAKÓTERV-ben Németh Pál mellett,
1956-ban felveszik a Mesteriskolába,
az **IPARTERV**-be kerül, dr. Szendrői Jenő a mestere
1963-64 között Londonban
(Goldfinger Ernő, London Country Council)

1962-ben Ybl Miklós díjat kap
1970-től a Mesteriskola mestere
1978-tól az IPARTERV „A” irodájának főmérnöke,
1986-ban az A iroda, vezetésével kiválik, MATERV
1997-ben a BME díszdoktora

Főbb munkái:

OTP öröklakásos ház. Budapest, V.ker. Madách út-Rumbach S u. 1959-61

Lakóház, Budapest XI. Fehérvári út, 1960

Chemolimpex székház, Budapest V. Deák Ferenc utca, 1960-63

Biogál Gyógyszergyár. terve Debrecen 1963-64

(tervezőtárs Dr. Szendrői Jenő)

Ábrahámhegyi nyaraló. 1967

Hévíz, "Rózsakert" bisztró. 1966-69

Budapesti új sportcsarnok engedélyezési és kiviteli terve. 1967-69.

(tervezőtársak: Rimanóczy Jenő, Lázár Antal, Patonai Dénes, Reimholz Péter)

Medicor irodaház Budapest, XIII.ker. Visegrádi utca 49. 1972-73

(Reimholz Péter)

Magyar Rádió rekonstrukció tervei

Budapest, VIII.ker. Pollack Mihály tér. 1974 , 1987.

Lakóház. Budapest,I.ker. Tárnok utca 13.

(építész munkatárs: Reimholz Péter). 1973-74

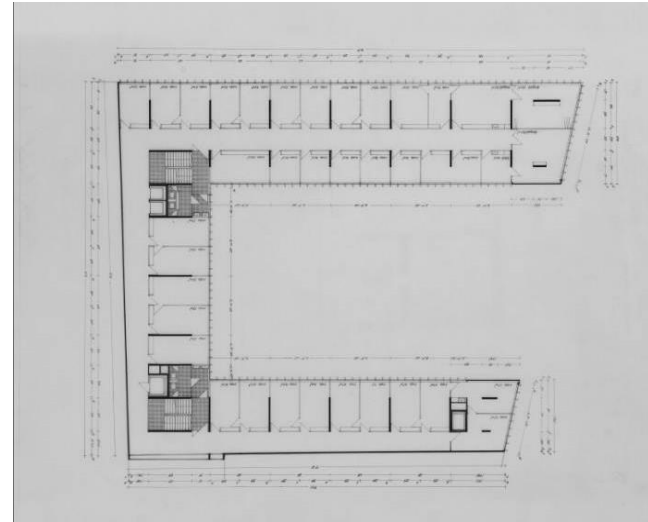
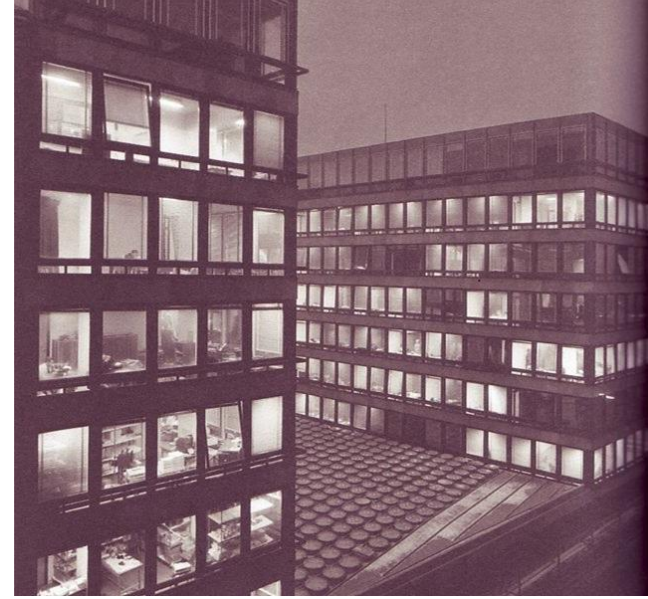
Révfülöp 12 tantermes iskola. 1976-81

Lakóház, Budapest XI. Fehérvári út Gulyás Zoltán, 1960

Chemolimpex székház, Budapest V. Deák Ferenc utca Gulyás Zoltán, 1960-63

Lever House New York, 1950-52 Gordon Bunsaff, SOM

Medicor irodaház, Budapest XIII. Visegrádi utca, Gulyás Zoltán, Reimholz Péter, 1972-73

DOMUS Áruház, Budapest XIII. Róbert Károly krt. 1974, IPARTERV, Lázár Antal, Reimholz Péter

**KÖSZÖNJÜK A
FIGYELMET!**

